

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

ความสามารถของข้อมูลบัญชีเมื่อใช้วิธีภายในได้รอดักบัญชีในการอธิบายราคาหลักทรัพย์ของ
บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

อารีรัตน์ หิรัญรำไพ

23 ส.ค. 2558

347654

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบัญชี

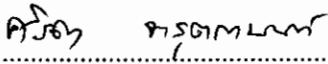
คณะกรรมการจัดการและกองทองเทียว มหาวิทยาลัยบูรพา

มิถุนายน 2556

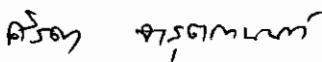
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

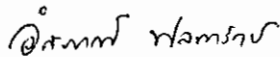
อาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่างานนิพนธ์ ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ อารีรัตน์ หิรัญรำไพ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

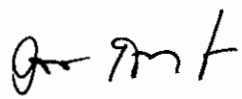
อาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ดร.ศิริดา จารุดกานนท์)

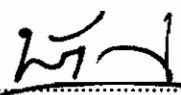
คณะกรรมการสอบปากเปล่างานนิพนธ์

.....ประธาน
(ดร.ศิริดา จารุดกานนท์)

.....กรรมการ
(ดร.อิสรากรณ์ พลนารักษ์)

.....กรรมการ
(ดร.อภิชาติ คณรัตน์วงศ์)

คณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยวอนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พัชณี นนทศักดิ์)
วันที่ 5 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2556

ประกาศคุณูปการ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก ดร.ศิริดา จารุตกานนท์ อาจารย์ที่
ปรึกษางานนิพนธ์ ตลอดจนคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ
ทางที่ถูกต้องเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัย
รู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา บุคคลในครอบครัว ญาติพี่น้อง เพื่อน
ร่วมงาน ตลอดจนเพื่อน ๆ ที่เป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือในการศึกษาครั้งนี้เป็นอย่างดี จนทำ
ให้งานวิจัยนี้สำเร็จได้ด้วยดี หากงานนิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษามีส่วนดี
ประการใด ขอยกความดีนี้ให้แก่บิดามารดา และอาจารย์ทุกท่านที่ถ่ายทอดวิชาความรู้แก่ผู้วิจัยและ
หากมีข้อบกพร่องประการใด ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้แต่ผู้เดียว

อารีรัตน์ หิรัญราไพ

54920515: สาขาวิชา: การบัญชี: บช.บ. (การบัญชี)

คำสำคัญ: ภาษีเงินได้/ ราคาหลักทรัพย์/ บริษัทจดทะเบียน/ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
 อารัตน์ หิรัญรำไพ: ความสามารถของข้อมูลบัญชีเมื่อใช้วิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชีในการอธิบายราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (AN ABILITY OF ACCOUNTING INFORMATION USING DEFERRED TAX METHOD TO EXPLAIN STOCK PRICES OF LISTED COMPANIES IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND) อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์: ศิรดา จารุดกานนท์, บช.ค., 42 หน้า. ปี พ.ศ. 2556.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถของข้อมูลบัญชีเมื่อใช้วิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชีในการอธิบายราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 8 กลุ่มอุตสาหกรรม ยกเว้นกลุ่มอุตสาหกรรมการเงิน, กองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์และกลุ่มบริษัทที่อยู่ระหว่างการฟื้นฟูกิจการ ในช่วงปี 2550 – 2554 จำนวน 2,602 ปีบริษัท โดยการวิเคราะห์ข้อมูลใช้เชิงสถิติพรรณนาในการบรรยายลักษณะของตัวอย่างที่ศึกษาและใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุในการทดสอบสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ผลการศึกษาพบว่า มูลค่าตามบัญชีส่วนของผู้ถือหุ้น, กำไรสุทธิ, วิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชี มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อราคาหลักทรัพย์ ในขณะที่หนี้สินภาษีเงินได้รอตัดบัญชี, ภาษีเงินได้ที่ใช้วิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อราคาหลักทรัพย์และไม่พบความสัมพันธ์ของสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอตัดบัญชี, ภาษีเงินได้ที่ใช้วิธีภาษีเงินได้ค้างจ่ายกับราคาหลักทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการบันทึกบัญชีภาษีเงินได้ด้วยวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชีส่งผลกระทบต่อการเงินสามารถสะท้อนข้อมูลฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการได้ดีกว่าวิธีภาษีเงินได้ค้างจ่าย

54920515: MAJOR: ACCOUNTING; M.ACC. (ACCOUNTING)

KEYWORDS: INCOME TAXES/ STOCK PRICES/ THAI LISTED COMPANIES/ THE
STOCK EXCHANGE OF THAILAND

AREERAT HIRUMRUMPAI: AN ABILITY OF ACCOUNTING INFORMATION
USING DEFERRED TAX METHOD TO EXPLAIN STOCK PRICES OF LISTED
COMPANIES IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND. ADVISOR. SIRADA
JARUTAKANONT, D.B.A., 42 P. 2013.

The objective of this study is to examine an ability of accounting information using deferred tax method to explain stock prices of listed companies in the Stock Exchange of Thailand. The samples are 2,602 listed companies in the Stock Exchange of Thailand from eight different industries, except financial industry, property funds and companies under rehabilitation process. The study is analyzed by using data during Year 2007-2011. Data are analyzed and presented through descriptive statistics and the multiple regression analysis at significant level 0.05.

The study finds that book value of equity, net income, deferred tax method have positive relationships to the stock price while deferred tax liabilities and deferred tax expense have negative relationships to the stock price. Moreover, the study does not find the relationship of deferred tax assets, and tax payable expense on stock price. Thus, the results demonstrate that tax accounting based on deferred tax method makes the financial statements to reflect financial position and performance better than tax payable method.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ณ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
สมมติฐานของงานวิจัย	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิดและทฤษฎี	6
สมมติฐานเรื่องประสิทธิภาพตลาดทุน	9
มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 12 เรื่องภาษีเงินได้	11
ข้อดีของวิธีภาษีเงินได้รูดักบัญชี	15
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	16
สรุปแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	22
3 วิธีดำเนินงานวิจัย	23
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา	23
การเก็บรวบรวมข้อมูล	26
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	26
ตัวแบบที่ใช้ในการวิจัย	26

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย	28
ลักษณะทั่วไปของข้อมูล	28
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา	28
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ	32
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	37
สรุปและอภิปรายผลการวิจัย	37
ข้อเสนอแนะในการทำการศึกษารั้งต่อไป	39
บรรณานุกรม	40
ประวัติย่อของผู้วิจัย	42

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา.....	24
2	จำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกประเภทตามกลุ่มอุตสาหกรรม.....	25
3	ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่นำมาศึกษา.....	29
4	จำนวนบริษัทที่แสดงสินทรัพย์(หนี้สิน)ภาษีเงินได้รอดัดบัญชี.....	31
5	การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร.....	33
6	ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ.....	34
7	สรุปผลการทดสอบสมมติฐานงานวิจัย.....	36

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
2 การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของ TAS 12 เรื่อง ภาษีเงินได้.....	12

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้มีการพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานการบัญชีไทยให้สอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (International Accounting Standards: IAS) และมาตรฐานการบัญชีรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ (International Financial Reporting Standards: IFRS) เพื่อให้งบการเงินมีความเป็นสากล และยกระดับความน่าเชื่อถือของงบการเงิน ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ผู้ใช้สำหรับการเปรียบเทียบงบการเงินระหว่างกิจการบนมาตรฐานเดียวกัน ข้อมูลงบการเงินมีความชัดเจน โปร่งใส แสดงถึงความสามารถและผลดำเนินงานของกิจการอย่างแท้จริง และนำข้อมูลมาประกอบการตัดสินใจในการลงทุน จำเป็นต้องมีการกำหนดหลักการบันทึกบัญชีให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน (สุริ คทวณิช และกษิติ เกตุสุริยงค์, 2554) การปรับปรุงมาตรฐานการบัญชีไทยดังกล่าว สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ได้ออกประกาศบังคับใช้มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 12 เรื่องภาษีเงินได้ (Income Tax) เป็นการปรับปรุงให้เป็นเกณฑ์เดียวกับมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ ฉบับที่ 12 เรื่องภาษีเงินได้ ฉบับปรับปรุงปี พ.ศ. 2552 (IAS No. 12 Income Taxes (Bound volume 2009)) โดยจะมีผลบังคับใช้สำหรับงบการเงินที่จัดทำขึ้นในรอบระยะเวลาเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2556 เป็นต้นไป ทำให้กิจการต้องปฏิบัติตามแนวทางภาษีเงินได้รอตัดบัญชี (Deferred Tax Method) โดยก่อนหน้านี้กิจการส่วนใหญ่มักใช้วิธีภาษีเงินได้ค้างจ่าย (Tax Payable Method) ในการบันทึกบัญชี

การนำวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชี (Deferred Tax Method) มาปฏิบัติทางบัญชีจะพิจารณาจากรายการในงบแสดงฐานะการเงิน (เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า วิธีบันทึกหนี้สินตามงบแสดงฐานะการเงิน (Statement of Financial Position Approach Liability Method)) ทำให้ส่งผลดีต่องบการเงินสามารถสะท้อนภาพทางเศรษฐกิจและฐานะการเงินของกิจการได้ดียิ่งขึ้น จากรายการสินทรัพย์และหนี้สินของภาษีเงินได้ที่เกิดขึ้นแล้วไว้ในงบแสดงฐานะการเงินตามคำนิยามของแม่บทการบัญชี และการปรับค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ มีจำนวนสอดคล้องกับภาษีเงินได้ที่คำนวณจากกำไรสุทธิทางบัญชี ทำให้ผู้ใช้งบการเงินไม่สับสนกับจำนวนตัวเลขภาษีเงินได้ จะเป็นประโยชน์แก่กิจการในการวางแผนภาษีอากรเรื่องการบริหารจัดการภาษีและเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินในการตัดสินใจลงทุนได้ดียิ่งขึ้น (สุริ คทวณิช, 2554) แสดงว่าข้อมูลทางบัญชีภายใต้วิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชี ส่งผลให้งบการเงินสามารถสะท้อนข้อมูลฐานะการเงินของกิจการได้ดีกว่าวิธีภาษีเงินได้ค้างจ่าย

ส่งผลให้มูลค่าของกิจการเพิ่มสูงขึ้น Ayres (1996); Trombley (1989 อ้างถึงใน วรศักดิ์ ทูมมานนท์, 2550)) การนำมาตราฐานการบัญชีมาถือปฏิบัติก่อนกำหนดเป็นทางเลือกหนึ่งของฝ่ายบริหารและ อาจเป็นการส่งสัญญาณข้อมูล (Signaling Information) ไปยังผู้ลงทุนผ่านการนำมาตราฐานการบัญชี มาถือปฏิบัติก่อนกำหนด ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับวิธีการบันทึกบัญชีภาษี เงินได้จากวิธีภาษีเงินได้ค้างจ่าย (Tax Payable) เป็นวิธีภาษีเงินรอตัดบัญชี (Deferred Tax) ทำให้ ข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการสามารถสะท้อนภาพที่แท้จริงได้ดีกว่าเดิม ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อราคาหุ้น (วรศักดิ์ ทูมมานนท์, 2550, หน้า 43)

จากบทความต่าง ๆ ได้สื่อให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงการบันทึกบัญชีภาษีเงินได้จากวิธี ภาษีเงินได้ค้างจ่ายเป็นวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชีส่งผลให้งบการเงินสามารถสะท้อนข้อมูลฐานะ การเงินของกิจการได้ดีกว่าเดิม จะส่งผลให้มูลค่าของกิจการเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Citron (2001, อ้างถึงในอุไรรัตน์ ชูวันกลาง, 2548) และ Guenther and Sansing (2004, อ้างถึงใน อุไรรัตน์ ชูวันกลาง, 2548) ว่ารายการภาษีเงินได้มีความสามารถในการอธิบายมูลค่าตลาดของกิจการได้ แต่ ผลที่ได้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของอุไรรัตน์ ชูวันกลาง (2548) พบว่าการบันทึกบัญชีด้วยวิธีภาษี เงินได้รอตัดบัญชีไม่สามารถอธิบายมูลค่าตลาดของกิจการได้ ดังนั้นผู้วิจัยคิดว่าอาจมีสาเหตุบาง ประการ ที่ทำให้ผลการวิจัยของไทยได้ขัดแย้งกับผลงานวิจัยในต่างประเทศ เช่น ช่วงระยะเวลาและ จำนวนที่บริษัทนำมาตราฐานการบัญชีดังกล่าวมาใช้ยังเป็นจำนวนไม่มากในการนำมาเป็นตัวอย่าง ในการศึกษา อาจเป็นเหตุที่ทำให้ไม่พบความสัมพันธ์ดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาถึงการ เปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกบัญชีภาษีเงินได้จากวิธีภาษีเงินได้ค้างจ่ายเป็นวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชี ตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 12 เรื่องภาษีเงินได้ (Income Tax) มีผลต่อความสามารถของข้อมูล บัญชีในการอธิบายราคาหลักทรัพย์หรือไม่

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

เนื่องจากมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 12 เรื่องภาษีเงินได้ มีผลบังคับใช้สำหรับงบการเงิน ที่จัดทำขึ้นในรอบระยะเวลาเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2556 เป็นต้นไป การเปลี่ยนแปลงวิธีการ บันทึกบัญชีภาษีเงินได้จากวิธีภาษีเงินได้ค้างจ่ายเป็นวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชีส่งผลให้ข้อมูล เกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการสามารถสะท้อนภาพที่แท้จริงได้ดีกว่าเดิม

1. เพื่อศึกษาวิธีปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้ของบริษัทจดทะเบียนในตลาด หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. เปรียบเทียบความสามารถในการอธิบายราคาหลักทรัพย์ของข้อมูลบัญชีระหว่างการใช้วิธีภาษีเงินได้ค้างจ่ายและวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชี

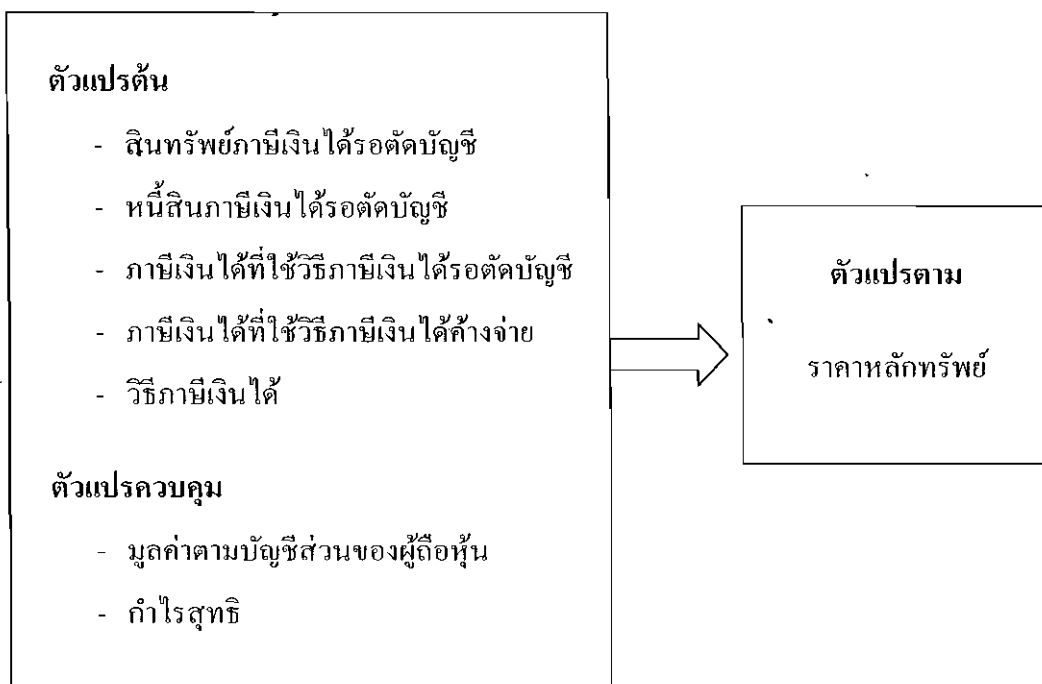
สมมติฐานของการวิจัย

สภาวิชาชีพบัญชีได้ปรับปรุงมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 12 เรื่องภาษีเงินได้ ในปี 2554 โดยบังคับใช้รอบระยะเวลาเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2556 เป็นต้นไป มีผลทำให้กิจการต่าง ๆ ต้องใช้วิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชี (Deferred Tax Method) ส่งผลกระทบต่อการเงินของกิจการสามารถสะท้อนภาพที่แท้จริงทางเศรษฐกิจและฐานะการเงินของกิจการได้ดียิ่งขึ้น เนื่องมาจากกิจการต้องบันทึกรับรู้ผลต่างชั่วคราวทางบัญชีและภาษีเงินได้รอตัดบัญชีมีผลทำให้ข้อมูลทางบัญชีมีประโยชน์ในการอธิบายราคาหลักทรัพย์ได้ดียิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยหลายบริษัทได้นำมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 12 เรื่อง ภาษีเงินได้ นี้มาถือปฏิบัติก่อนมีผลบังคับใช้ โดยก่อนหน้านี้กิจการส่วนใหญ่มักใช้วิธีภาษีเงินได้ค้างจ่าย (Tax Payable Method) ในการบันทึกบัญชี

งานวิจัยในต่างประเทศได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างรายการภาษีเงินได้กับมูลค่าของกิจการ Guenther and Sansing (2004 อ้างถึงใน อุไรรัตน์ ชูวันกลาง, 2548) และ Citron (2001 อ้างถึงใน อุไรรัตน์ ชูวันกลาง, 2548) พบว่ารายการภาษีเงินได้มีความสามารถอธิบายมูลค่าตลาดของกิจการ แต่จากงานวิจัยของไทย อุไรรัตน์ ชูวันกลาง (2548) พบว่ารายการภาษีเงินได้ไม่สามารถอธิบายมูลค่าตลาดของกิจการได้ ผู้วิจัยคาดว่าผลการวิจัยดังกล่าวอาจมีสาเหตุมาจากช่วงเวลาและจำนวนบริษัทที่ใช้วิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชี (Deferred Tax Method) มีจำนวนน้อย จึงพบว่ารายการภาษีเงินได้ไม่สามารถอธิบายราคาหลักทรัพย์กับมูลค่าตลาดของกิจการได้ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาความสามารถข้อมูลทางบัญชีในการอธิบายราคาหลักทรัพย์ตามวิธีภาษีเงินได้ค้างจ่าย และวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชี โดยมีสมมติฐานการวิจัยดังนี้

H₁: ข้อมูลทางบัญชีในงบการเงินเกี่ยวกับภาษีเงินได้ที่ใช้วิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชีจะมีความสามารถอธิบายราคาหลักทรัพย์ได้ดีกว่าข้อมูลทางบัญชีของงบการเงินที่ใช้วิธีภาษีเงินได้ค้างจ่าย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในงานวิจัย

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

การศึกษาความสามารถข้อมูลทางบัญชีในการอธิบายราคาหลักทรัพย์ของข้อมูลบัญชี ภาษีเงินได้ภายใต้วิธีภาษีเงินได้รอตตัดบัญชี คาดว่าจะได้รับประโยชน์จากการวิจัยในครั้งนี้ ดังนี้

1. ทราบถึงวิธีปฏิบัติทางการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. ทำให้ผู้ใช้งบการเงินและสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ทราบผลกระทบของวิธีการภาษีเงินได้ที่มีผลกระทบต่อข้อมูลในงบการเงิน
3. ทำให้ผู้ใช้งบการเงินและสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ทราบถึงความสามารถของข้อมูลทางบัญชีภายใต้วิธีภาษีที่แตกต่างกันในการอธิบายราคาหลักทรัพย์

ขอบเขตของงานวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลจากงบการเงินตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 - 2554 ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลจากงบการเงินประจำปี และหมายเหตุประกอบงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาการเปลี่ยนแปลงวิธีภาษีเงินได้ตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 12 เรื่องภาษีเงินได้ ต่อความสามารถในการอธิบายราคาหลักทรัพย์ของทางข้อมูลบัญชีภายใต้วิธีบัญชีภาษีเงินได้รอดักบัญชี (Deferred Tax Method) จากเดิมใช้วิธีภาษีเงินได้ค้างจ่าย (Tax Payable Method) ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรม เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า

แนวคิดและทฤษฎี

คุณภาพงบการเงินและการเปิดเผยข้อมูล

แม่บทการบัญชี (Accounting Framework) หรือ แม่บทการบัญชีสำหรับการจัดทำและนำเสนองบการเงิน (Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statement) เป็นกรอบหรือแนวคิดขั้นพื้นฐานในการจัดทำและนำเสนองบการเงิน ตลอดจนการกำหนดและนำมาตราฐานการบัญชีมาปฏิบัติ เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินทุกฝ่ายมีความเข้าใจและนำไปปฏิบัติในแนวทางเดียวกันให้เป็นที่ยอมรับของสากล แม่บทการบัญชีได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของงบการเงินไว้ดังนี้ (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2552)

1. งบการเงินจัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน การเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของกิจการ อันเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินทุกประเภทในการนำไปใช้ตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ
2. ข้อมูลในงบการเงินต้องมีประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงินทุกประเภทกล่าวคือข้อมูลที่นำเสนอจะต้องมีลักษณะร่วมซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการทั่วไปของผู้ใช้งบการเงินได้ งบการเงินไม่อาจให้ข้อมูลทุกประเภทที่ผู้ใช้งบการเงินต้องการได้ เนื่องจากข้อมูลส่วนใหญ่ แสดงถึงผลกระทบทางการเงินจากเหตุการณ์ในอดีต โดยที่งบการเงินไม่จำเป็นต้องแสดงข้อมูลที่มิใช่ข้อมูลการเงิน แม่บทการบัญชียืนยันว่าแม้ข้อมูลในงบการเงินจะเป็นข้อมูลในอดีตแต่สามารถช่วยผู้ใช้งบการเงินในการประมาณการและการคาดการณ์ในอนาคตเพื่อใช้ตัดสินใจทางเศรษฐกิจได้
3. การตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงินนั้นรวมถึงการประเมินผลการบริหารงาน ความสามารถในการทำกำไร และการก่อกระแสเงินสดของกิจการ ซึ่งการตัดสินใจ

เชิงเศรษฐกิจนี้อาจรวมถึงการตัดสินใจขายหรือถือเงินลงทุนในกิจการต่อไป หรือการตัดสินใจโยกย้ายหรือเปลี่ยนผู้บริหาร เป็นต้น

งบการเงิน (Financial Statement) เป็นรายงานที่จัดทำขึ้นเพื่อนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงิน และผลการดำเนินงานทางการเงินของกิจการอย่างมีแบบแผน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน และกระแสเงินสดของกิจการ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงินกลุ่มต่าง ๆ เช่น คณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีเพื่อใช้ในการพัฒนามาตรฐานการบัญชีให้มีความสอดคล้องกับทางปฏิบัติมากขึ้น และเพื่อใช้ลดจำนวนทางเลือกของวิธีบันทึกบัญชีให้เหลือน้อยที่สุด พร้อมทั้งเป็นแนวทางสำหรับผู้สอบบัญชีและผู้จัดทำงบการเงิน ในแนวทางตรวจสอบงบการเงินและแนวทางการปฏิบัติได้ถูกต้องมากขึ้น นอกจากนี้งบการเงินยังแสดงถึงความสามารถของฝ่ายบริหาร ที่ได้รับความไว้วางใจจากผู้ถือหุ้นให้บริหารทรัพยากรของกิจการที่มีอยู่จำกัดให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของกิจการ

ลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงิน

แม่บทการบัญชีได้กำหนดเกณฑ์สำหรับการจัดทำและนำเสนองบการเงินในเรื่องเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของงบการเงิน กลุ่มผู้ใช้งบการเงินลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงินตามทีระบุไว้ในแม่บทการบัญชี ตามย่อหน้าที่ 24 ดังนี้ ลักษณะเชิงคุณภาพ หมายถึง คุณสมบัติที่ทำให้ข้อมูลในงบการเงินมีประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินลักษณะเชิงคุณภาพ หลักของงบการเงินมี 4 ประการ ได้แก่ ความเข้าใจได้ ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ความเชื่อถือได้ และการเปรียบเทียบได้

1. ความเข้าใจได้ ข้อมูลที่ประกอบงบการเงินต้องเป็นข้อมูลที่ผู้ใช้งบการเงินสามารถอ่านเข้าใจได้ดังนั้นผู้ใช้งบการเงินต้องมีความรู้เกี่ยวกับธุรกิจ กิจกรรมเชิงเศรษฐกิจและบัญชี และข้อมูลแม้ว่าจะซับซ้อน แต่ถ้าเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในเชิงเศรษฐกิจก็ไม่ควรละเว้นที่จะแสดงไว้ในงบการเงิน

2. ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ข้อมูลที่ปรากฏในงบการเงินที่จะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจได้ต้องเป็นข้อมูลที่ช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถประเมินเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบันและอนาคต รวมทั้งช่วยยืนยันหรือชี้ข้อผิดพลาดของผลการประเมินที่ผ่านมาของผู้ใช้งบการเงินได้ เพราะข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการในอดีตมักช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถคาดคะเนถึงข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานในอนาคต รวมทั้งเรื่องที่น่าสนใจอื่น เช่น การจ่ายเงินปันผล การจ่ายค่าจ้าง การเคลื่อนไหวของราคาหลักทรัพย์ และความสามารถของกิจการในการชำระภาระผูกพันเมื่อครบกำหนด นอกจากนี้

ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจยังขึ้นอยู่กับลักษณะและความมีนัยสำคัญของข้อมูล เนื่องจาก ทั้งลักษณะและความมีนัยสำคัญของข้อมูลล้วนมีความสำคัญต่อการตัดสินใจ หากข้อมูลมีนัยสำคัญ แต่มิได้แสดงในรายงาน ย่อมทำให้ผู้ใช้งบการเงินตัดสินใจผิดพลาดได้

3. ความเชื่อถือได้ ข้อมูลที่ไม่มีความผิดพลาดอย่างมีนัยสำคัญและไม่มีความลำเอียงจะเป็นคุณสมบัติของความเชื่อถือได้ ซึ่งผู้ใช้ข้อมูลสามารถเชื่อได้ว่าเป็นข้อมูลที่มีความเที่ยงธรรม ถ้าหากข้อมูลขาดความน่าเชื่อถืออาจทำให้ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจผิดได้ ความเชื่อถือได้เป็นคุณลักษณะหลัก ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะรอง 5 ประการ คือ การเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม เนื้อหาสำคัญกว่ารูปแบบ ความเป็นกลาง ความระมัดระวัง และความครบถ้วน

3.1 การเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม ข้อมูลจะมีความเชื่อถือได้ต่อเมื่อรายการเหตุการณ์ทางบัญชีได้แสดงอย่างเที่ยงธรรมตามที่ควรจะต้องแสดง

3.2 เนื้อหาสำคัญกว่ารูปแบบ รายการทางบัญชีต้องบันทึกแสดงตามเนื้อหาและความเป็นจริงเชิงเศรษฐกิจ ซึ่งอาจจะไม่ตรงกับรูปแบบทางกฎหมายเพียงอย่างเดียวซึ่งเนื้อหาทางบัญชีอาจไม่ตรงกับรูปแบบทางกฎหมายก็ได้ หรือรูปแบบที่กำหนดขึ้น

3.3 ความเป็นกลาง ข้อมูลที่แสดงในงบการเงินควรจะมีความเป็นกลาง โดยปราศจากการลำเอียงไปตามเจตนาของกิจการ

3.4 ความระมัดระวัง เป็นความระมัดระวังเกี่ยวกับการนำข้อมูลมาจัดทำงบการเงินของกิจการเกี่ยวกับความไม่แน่นอนอันหลีกเลี่ยงไม่ได้ หลักความระมัดระวังนี้รวมถึงการไม่แสดงสินทรัพย์หรือรายได้สูงเกินไป และหนี้สินหรือค่าใช้จ่ายต่ำเกินไป การแสดงสินทรัพย์หรือรายได้ต่ำไปหรือแสดงหนี้สินหรือค่าใช้จ่ายสูงไปโดยเจตนาจะทำให้งบขาดความเป็นกลางและน่าเชื่อถือได้

3.5 ความครบถ้วน ข้อมูลในงบการเงินที่เชื่อถือได้ต้องครบถ้วน ภายได้ข้อจำกัดของความมีนัยสำคัญและต้นทุนในการจัดทำ ซึ่งต้องไม่สูงกว่าประโยชน์ที่ได้รับ

4. การเปรียบเทียบกันได้ งบการเงินที่กิจการจัดทำขึ้นต้องยึดหลักความสม่ำเสมอเพื่อให้งบการเงินสามารถเปรียบเทียบกันได้ไม่ว่าระหว่างกิจการหรือในกิจการเดียวกัน แต่คนละงวด บัญชีการเปรียบเทียบกับได้เป็นลักษณะเชิงคุณภาพที่สำคัญ เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถเปรียบเทียบฐานะการเงินและผลการดำเนินงานเพื่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจได้

การเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน

การจัดทำงบการเงินนักบัญชีมีหน้าที่จัดทำงบการเงิน โดยถูกต้องตามควรตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป หมายถึง กิจการจะต้องนำมาตรฐานการบัญชีและตีความตามมาตรฐานบัญชีทุกประเด็นมาปฏิบัติอย่างเหมาะสม พร้อมกับเปิดเผยข้อมูลการเงินที่สำคัญทั้งหมดต่อผู้ใช้

งบการเงิน การเปิดเผยข้อมูลที่สำคัญต่อผู้ใช้งบการเงินจะช่วยให้งบการเงินมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และไม่ทำให้ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจผิดในข้อมูลที่นำเสนอ ที่จำเป็นอย่างเพียงพอ การที่กิจการไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี แต่เปิดเผยให้ทราบในหมายเหตุประกอบงบการเงิน หรืออธิบายในลักษณะอื่น ก็ไม่ทำให้งบการเงินถูกต้องตามที่ควร โดยผู้บริหารจะต้องคำนึงถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ใช้โดยมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. เกี่ยวกับการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงิน
2. เชื่อถือได้โดยต้อง
 - 2.1 แสดงผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของกิจการอย่างเที่ยงธรรม
 - 2.2 สะท้อนให้เห็นถึงเนื้อหาเชิงเศรษฐกิจมากกว่ารูปแบบทางกฎหมาย
3. มีความเป็นกลางไม่ลำเอียง
4. มีความระมัดระวัง
5. มีความครบถ้วนในข้อมูลที่มีนัยสำคัญ

ในเรื่องการเปิดเผยข้อมูลนี้ไม่มีกฎเกณฑ์ที่แน่นอนว่าการเปิดเผยอย่างเพียงพอควรมีลักษณะอย่างไร แต่โดยทั่วไปนักบัญชีจะตัดสินใจโดยถือหลักว่าถ้าไม่เปิดเผยข้อมูลนั้นแล้วจะเป็นเหตุให้ผู้ใช้งบการเงินหลงผิดและเสียเปรียบหรือไม่

สมมติฐานเรื่องประสิทธิภาพตลาดทุน (Efficient Market Hypothesis)

ข้อมูลที่มีการเผยแพร่ต่อตลาดหลักทรัพย์ย่อมมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ลงทุน ในการเลือกลงทุนในหลักทรัพย์ใดหรือไม่ นั้น เป็นไปตามสมมติฐานเรื่องประสิทธิภาพตลาดทุน (Efficient Market Hypothesis) หรือ EMH ซึ่งเป็นตลาดแข่งขันสมบูรณ์ เชื่อว่ามูลค่าที่ควรเป็นของหุ้นเท่ากับราคาตลาดเสมอ แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงของราคาหุ้น ณ เวลาใดเวลาหนึ่งจะเป็นข้อมูลสะท้อนข่าวสารอย่างสมบูรณ์ หากการตัดสินใจซื้อขายหุ้นของนักลงทุนในตลาดตั้งอยู่บนพื้นฐานของการคาดคะเนด้วยเหตุผล (Rational Expectations) ราคาหุ้นจะปรับตัวสูงขึ้นหรือลดลงอย่างรวดเร็วเมื่อมีข้อมูลข่าวสารใหม่ ๆ เข้ามา ดังนั้นจึงไม่มีใครสามารถทำกำไรเกินปกติได้ ผลกำไรที่นักลงทุนได้รับจะเป็นกำไรในระดับปกติ (Normal Profit) สามารถกล่าวอีกอย่างหนึ่งว่าการเปลี่ยนแปลงในราคาหุ้นจะสอดคล้องกับข่าวสารข้อมูลการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันพื้นฐานของบริษัท เรียกตลาดทุนลักษณะนี้ว่า ตลาดที่มีประสิทธิภาพในการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร ซึ่งเป็นไปตามที่ Fama (1970) กล่าวถึงสมมติฐานของตลาดทุนที่มีประสิทธิภาพไว้ว่าตลาดทุนได้มีการตอบสนองต่อข้อมูลเหล่านั้นจริง โดยระดับการตอบสนองอาจจำแนกได้เป็น 3 ระดับ คือ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2554)

1. ระดับต่ำ (Weak Form) ประสิทธิภาพของตลาดทุนในระดับนี้ การเปลี่ยนแปลงของราคาหลักทรัพย์ในปัจจุบันจะสะท้อนข้อมูลตลาด (Market Information) ของหลักทรัพย์ทั้งหมดในอดีต ซึ่งได้แก่ ราคาหลักทรัพย์ในอดีต อัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ ปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นในตลาดหลักทรัพย์ทั้งหมด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การกำหนดราคาหลักทรัพย์ที่จะซื้อขายในปัจจุบันจะคำนวณ โดยอิงตามราคาหลักทรัพย์ในอดีต โดยไม่อาจคาดคะเนได้ ราคาหุ้นในปัจจุบันจึงมีการเคลื่อนไหวแบบเชิงสุ่ม (Random Walk) คือ มีความเป็นอิสระต่อกัน และจากลักษณะแบบสุ่มเช่นนี้ ทำให้ค่าคาดการณ์เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของราคาหลักทรัพย์ขึ้นกับราคาในอดีตเท่านั้น

2. ระดับปานกลาง (Semi-strong Form) ประสิทธิภาพของตลาดทุนในระดับนี้ การเปลี่ยนแปลงของราคาหลักทรัพย์ในปัจจุบัน ไม่ได้เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของราคาหลักทรัพย์ในอดีตเท่านั้น แต่จะรวมผลของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดราคาหลักทรัพย์ที่จะซื้อขายในปัจจุบัน (ข้อมูลสาธารณะทั้งหมด) ซึ่งจะประกอบด้วยข้อมูลสองส่วน คือ ข้อมูลตลาด และข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อมูลตลาด

ข้อมูลตลาด (Market Information) เช่น ราคาหลักทรัพย์ในอดีต อัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ ปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นในตลาดหลักทรัพย์ทั้งหมด

ข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อมูลตลาด (Nonmarket Information) เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับการประกาศตัวเลขรายได้ของธุรกิจ และข้อมูลเกี่ยวกับการประกาศจ่ายเงินปันผล อัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรสุทธิ อัตราเงินปันผลตอบแทน และข่าวเกี่ยวกับการเมือง เป็นต้น

โดยการกำหนดราคาหลักทรัพย์ที่จะซื้อขายจะมีการปรับราคาทันทีที่มีการประกาศข้อมูลในตลาดได้อย่างถูกต้องและเป็นกลาง กล่าวคือ ตลาดทุนจะมีความเห็นพ้องกันในราคาที่กำหนดตามข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจของธุรกิจตามที่แสดงไว้ในรายงานการเงินหรือข้อมูลทางบัญชี ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลสาธารณะ (Public Information) ที่สำคัญที่สุดสำหรับผู้ลงทุน

3. ระดับสูง (Strong Form) ประสิทธิภาพของตลาดทุนในระดับนี้ การเปลี่ยนแปลงของราคาหลักทรัพย์ในปัจจุบันเป็นผลสะท้อนจากข้อมูลทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นข้อมูลที่ได้รายงานในตลาดหรือเป็นข้อมูลภายในของข้อมูลธุรกิจและทุกคนทราบข้อมูลเหล่านั้น ดังนั้น การกำหนดราคาหลักทรัพย์จึงไม่สามารถได้รับกำไรเกินปกติได้ แต่ประสิทธิภาพของ จึงมิใช่เรื่องที่สามารถทำได้สะดวก

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การศึกษาประสิทธิภาพตลาดทุนจะพิจารณาว่าราคาหลักทรัพย์หรืออัตราผลตอบแทนที่เปลี่ยนแปลงไปเพื่อตอบสนองต่อข้อมูลที่เข้ามาในตลาดทุน มีความปิดปกติใด ๆ หรือไม่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ตลาดสามารถรับรู้ข่าวสารข้อมูลในตลาดทุนหรือไม่ อย่างไร และ

ราคาหลักทรัพย์มีการปรับตัวกับข่าวสารได้รวดเร็วเพียงใด โดยเฉพาะสมมติฐานประสิทธิภาพตลาดทุนระดับปานกลาง ซึ่งให้ความสำคัญกับข่าวสารข้อมูลทางบัญชีในงบการเงิน เนื่องจากการเงินถือเป็นแหล่งข้อมูลสาธารณะที่กิจการจะต้องเปิดเผยต่อสาธารณะชน และราคาหลักทรัพย์จะถูกสะท้อนอย่างเต็มที่จากข้อมูลเหล่านั้น

จากสมมติฐานเรื่องประสิทธิภาพตลาดทุน ได้แนวทางในการประเมินราคาหลักทรัพย์ให้ใกล้เคียงกับมูลค่าของธุรกิจมากที่สุด โดยการกำหนดราคาหลักทรัพย์มี 3 วิธีคือ

1. การกำหนดราคาจากสินทรัพย์ (Asset Valuation) มีแนวทางปฏิบัติ 2 ลักษณะคือ การวัดมูลค่าจากสินทรัพย์รวม (Total Assets) และการวัดมูลค่าจากสินทรัพย์สุทธิ (Net Assets) หรือส่วนของผู้ถือหุ้น (Stockholder's Equity) ซึ่งการวัดมูลค่าจากส่วนของผู้ถือหุ้นจะสอดคล้องกับทฤษฎีความเป็นหน่วยงาน

2. การกำหนดมูลค่าจากกำไร (Earnings Valuation)

3. การกำหนดมูลค่าจากกระแสเงินสดในอนาคตที่คิดลดเป็นมูลค่าปัจจุบัน (Discounted Cash Flow Valuation) ซึ่งเป็นวิธีที่จะต้องใช้การคาดคะเนกระแสเงินสดของธุรกิจโดยการนำข้อมูลทางการบัญชีมาปรับปรุงตามสมมติฐานต่าง ๆ เพื่อหามูลค่าปัจจุบัน (Present Value) ของกระแสเงินสดเพื่อวัดมูลค่าบริษัท ณ เวลานั้น ๆ

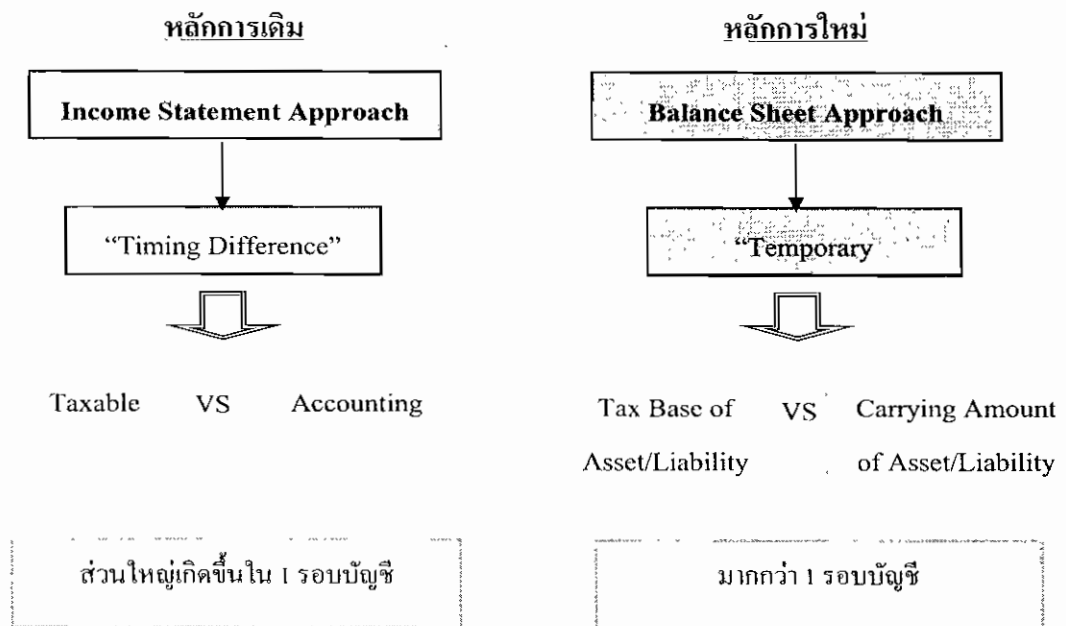
โดยสองวิธีแรกเป็นการใช้กำไรทางบัญชีและมูลค่าทางบัญชีเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดมูลค่าของธุรกิจโดยตรง จึงทำให้กำไรทางบัญชีและมูลค่าตามบัญชีเป็นข้อมูลที่สำคัญในการอธิบายราคาหลักทรัพย์ และจากลักษณะของระบบบัญชีทั้งสองมีความแตกต่างกัน จึงอาจทำให้มีการกำหนดมูลค่าหลักทรัพย์โดยใช้กำไรทางบัญชีและมูลค่าตามบัญชีแตกต่างกัน (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2556)

มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 12 เรื่องภาษีเงินได้

เนื่องจากปัจจุบันทุกกิจการต้องดำเนินการทางด้านบัญชีตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปกำหนดโดยสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งมีภาระหน้าที่ในการกำหนดและปรับปรุงมาตรฐานการบัญชีไทยให้สอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศและสภาพแวดล้อมทางธุรกิจของไทยให้ดียิ่งขึ้น มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 12 เรื่องภาษีเงินได้ (Thai Accounting Standards No.12: TAS No.12) เป็นมาตรฐานการบัญชีอีกฉบับหนึ่งที่มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงที่จะมีผลบังคับใช้กับงบการเงินที่จัดทำขึ้นสำหรับรอบระยะเวลาเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2556 เป็นต้นไป บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยบางแห่ง

ได้มีการนำมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้มาใช้ก่อนกำหนด ทำให้กิจการต้องปฏิบัติตามแนวทางวิธี
ภาษีเงินได้รอตัดบัญชี (Deferred Tax Method) (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2552ข)

มาตรฐานการบัญชีเรื่องภาษีเงินได้ จากเดิมผู้ปฏิบัติมักไม่ค่อยมีปัญหาเกี่ยวกับภาษีเงินได้
เนื่องจากมีความคุ้นเคยและปฏิบัติกันมานาน แต่ในปัจจุบันได้มีการประกาศให้ใช้วิธีภาษีเงิน
ได้รอตัดบัญชีจากวิธีการบนงบกำไรขาดทุน (Income Statement Approach) มาเป็นวิธีการบนงบดุล
(Balance Sheet Approach) ซึ่งจะแสดงได้ตามภาพด้านล่าง

ภาพที่ 2 การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของ TAS 12 เรื่อง ภาษีเงินได้
(พิมพ์ภรณ์ พึ่งบุญพานิชย์, 2555, หน้า 7)

ภาษีเงินได้รอตัดบัญชีเกิดขึ้นอันเนื่องมาจากความแตกต่างของหลักการและช่วงเวลาของ
การรับรู้รายการทางบัญชีและทางภาษีซึ่งเป็นผลแตกต่างที่เกิดขึ้นชั่วคราว จะมีการบันทึกบัญชี
และแสดงรายการภาษีเงินได้รอตัดบัญชีไว้ในงบการเงิน ซึ่งจะสะท้อนข้อมูลในงบการเงินได้มาก
ขึ้น (พิมพ์ภรณ์ พึ่งบุญพานิชย์, 2555, หน้า 6)

มาตรฐานการบัญชีภาษีเงินได้ฉบับนี้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น โดยมาตรฐานการ
บัญชีระหว่างประเทศ ฉบับที่ 12 เรื่องภาษีเงินได้ พ.ศ. 2552 (IAS: International Accounting

Standard No.12, Income Taxes (Bound volume 2009)) คือปฏิบัติกับงบการเงินสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2556 เป็นต้นไป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดวิธีการปฏิบัติทางบัญชีสำหรับภาษีเงินได้ ประเด็นหลักของการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้อยู่ที่การรับรู้ผลกระทบทางภาษีทั้งในงวดปัจจุบันและอนาคตจาก (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2552ก)

ก. การได้รับประโยชน์ในอนาคตซึ่งมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์และการจ่ายชำระในอนาคตซึ่งมูลค่าตามบัญชีของหนี้สินที่รับรู้ในงบแสดงฐานะการเงินของกิจการ และ

ข. รายการและเหตุการณ์อื่นของงวดปัจจุบันที่รับรู้ในงบการเงินของกิจการ

หลักการพื้นฐานของการรับรู้สินทรัพย์และหนี้สิน คือกิจการจะต้องคาดว่าตนจะได้รับประโยชน์จากมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์หรือจะต้องจ่ายชำระมูลค่าตามบัญชีของหนี้สิน หากมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ว่าการได้รับประโยชน์จากมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์หรือการชำระหนี้สินดังกล่าวจะมีผลทำให้กิจการชำระภาษีเพิ่มขึ้นหรือลดลงในอนาคต เมื่อเปรียบเทียบกับกรณีที่ยกเว้นนั้นไม่ก่อให้เกิดผลกระทบทางภาษี กิจการจะต้องบันทึกหนี้สินภาษีเงินได้รอตัดบัญชีหรือสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอตัดบัญชี โดยมีข้อยกเว้นบางประการ

โดยกิจการต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดทุกข้อดังต่อไปนี้

1. มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้กำหนดให้กิจการรับรู้หนี้สินภาษีเงินได้รอตัดบัญชีหรือสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอตัดบัญชี เมื่อมีผลแตกต่างชั่วคราวเกิดขึ้นทุกครั้ง โดยมีข้อยกเว้นดังที่สรุปในข้อที่ 3

2. มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้กำหนดให้กิจการรับรู้สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอตัดบัญชี เมื่อมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ว่า กิจการจะมีกำไรทางภาษีเพียงพอที่จะนำสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอตัดบัญชีมาใช้ประโยชน์ หากกิจการเคยมีขาดทุนทางภาษีในอดีต กิจการจะรับรู้สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอตัดบัญชีได้เพียงเท่ากับผลแตกต่างชั่วคราวที่ต้องเสียภาษี และกิจการจะสามารถนำสินทรัพย์ภาษีเงินได้นั้นมาใช้ประโยชน์ได้ หรือมีหลักฐานที่น่าเชื่อถือว่ากิจการจะมีกำไรที่ต้องเสียภาษีในอนาคตมากพอที่จะนำสินทรัพย์ภาษีเงินได้นั้นมาใช้ประโยชน์

3. ข้อยกเว้นที่ทำให้กิจการไม่ต้องรับรู้หนี้สินภาษีเงินได้รอตัดบัญชีตามข้อที่ 1 หรือสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอตัดบัญชีตามข้อที่ 2 คือ กิจการต้องไม่รับรู้สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอตัดบัญชีและหนี้สินภาษีเงินได้รอตัดบัญชีที่เกิดจากสินทรัพย์หรือหนี้สินที่มูลค่าตามบัญชีที่รับรู้เมื่อเริ่มแรกแตกต่างจากฐานภาษีเมื่อเริ่มแรก

4. มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ไม่อนุญาตให้กิจการรับรู้หนี้สินภาษีเงินได้รอตัดบัญชีที่เกิดจากกำไรที่ยังไม่ได้จัดสรรของบริษัทย่อยและบริษัทร่วม

ก. บริษัทใหญ่ ผู้ลงทุน หรือผู้ร่วมค้าสามารถควบคุมจังหวะเวลาของการกลับรายการ ผลแตกต่างชั่วคราว และ

ข. มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ว่าผลแตกต่างชั่วคราวจะไม่กลับรายการในอนาคต อันใกล้

รวมทั้ง ไม่อนุญาตให้รับรู้หนี้สินภาษีเงินได้รอตัดบัญชีที่เกิดจากผลสะสมของการแปลงค่างบการเงินที่เกี่ยวข้องกับข้อกำหนดข้างต้น ในกรณีนี้กำหนดให้กิจการต้องเปิดเผยผลรวมของผลแตกต่างชั่วคราวที่เกี่ยวข้อง

5. กิจการต้องรับรู้หนี้สินภาษีเงินได้รอตัดบัญชีและสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอตัดบัญชี ที่มีผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการกำหนดมูลค่าของค่าความนิยม หรือค่าความนิยมติดลบ และมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ไม่อนุญาตให้กิจการรับรู้หนี้สินภาษีเงินได้รอตัดบัญชีที่เกิดจากการรับรู้ค่าความนิยมเมื่อเริ่มแรก

6. กิจการต้องรับรู้หนี้สินภาษีเงินได้รอตัดบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการตีราคาสินทรัพย์ใหม่

7. กิจการต้องวัดมูลค่าสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอตัดบัญชีและหนี้สินภาษีเงินได้รอตัดบัญชี ด้วยอัตราภาษีสำหรับงวดที่กิจการคาดว่าจะได้รับประโยชน์จากสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอตัดบัญชี หรือในงวดที่กิจการคาดว่าจะจ่ายชำระหนี้สินภาษี โดยใช้อัตราภาษี (และกฎหมายภาษีอากร) ที่มีผลบังคับใช้อยู่ หรือที่คาดได้ค่อนข้างแน่ว่าจะมีผลบังคับใช้ภายในสิ้นรอบระยะเวลาที่รายงาน

8. กิจการต้องไม่คิดลดมูลค่าของสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอตัดบัญชี และหนี้สินภาษีเงินได้รอตัดบัญชี

9. กิจการสามารถจะนำสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอตัดบัญชีไปหักลบกับหนี้สินภาษีเงินได้รอตัดบัญชีในงบแสดงฐานะการเงิน ซึ่งต้องอาศัยหลักเกณฑ์ที่กำหนดในมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 32 เรื่องการแสดงรายการสำหรับเครื่องมือทางการเงิน (เมื่อมีการประกาศใช้)

10. กิจการต้องแสดงรายการค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ หรือรายได้ภาษีเงินได้ที่เกี่ยวข้องกับกำไรหรือขาดทุนจากกิจการตามปกติของกิจการ ไว้ในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ

11. กิจการต้องเปิดเผยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่าย (หรือรายได้) ภาษีเงินได้กับกำไรทางบัญชีโดยนำเสนอในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสองรูปแบบดังนี้

ก. การกระทบยอดระหว่างค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้หรือรายได้ภาษีเงินได้กับผลคูณของกำไรทางบัญชีกับอัตราภาษีที่ใช้ โดยเปิดเผยเกณฑ์การคำนวณอัตราภาษีที่ใช้ หรือ

ข. การกระทบยอดระหว่างอัตราภาษีที่แท้จริงด้วยเฉลี่ยกับอัตราภาษีที่ใช้ โดยเปิดเผยเกณฑ์การคำนวณอัตราภาษีที่ใช้

กิจการต้องอธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีที่ใช้ โดยเปรียบเทียบกับงวดบัญชีก่อน

12. มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้กำหนดให้กิจการแยกแสดงรายการสินทรัพย์ภาษีเงินได้ รอคัดบัญชีเป็นสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน และหนี้สินภาษีเงินได้ รอคัดบัญชีเป็นหนี้สินไม่หมุนเวียน

ข้อดีของวิธีภาษีเงินได้ รอคัดบัญชี

การปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้ รอคัดบัญชีเมื่อเทียบกับวิธีภาษีเงินได้ ค้างจ่าย สุทธิ ทวณิช (2554) ได้แสดงให้เห็นถึงข้อดีของการนำวิธีภาษีเงินได้ รอคัดบัญชีมาถือปฏิบัติ ดังนี้

1. งบการเงินสามารถสะท้อนฐานะทางการเงินได้มากขึ้น เนื่องจากรายการสินทรัพย์ และหนี้สินที่เกี่ยวข้องกับภาษีเงินได้ที่กิจการมีอยู่ แต่ยังไม่เคยรับรู้มาก่อน ได้ถูกนำมาพิจารณาและบันทึกแสดงในงบการเงิน ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ผู้ใช้งบการเงินเพื่อใช้ในการพิจารณาคัดสินใจ ลงทุน

2. ผู้ใช้งบการเงินไม่สับสนกับจำนวนตัวเลขภาษีเงินได้ เนื่องจากวิธีภาษีเงินได้ รอคัดบัญชี สามารถแสดงให้เห็นค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ (เฉพาะส่วนที่รับรู้ใน กำไร/ขาดทุน) เป็นจำนวนที่สอดคล้องกับอัตราภาษีคุณกำไรสุทธิทางบัญชี ซึ่งปัจจุบันค่าใช้จ่าย ภาษีเงินได้มีจำนวนเท่ากับอัตราภาษีคุณกำไรสุทธิทางภาษี

3. เป็นประโยชน์แก่กิจการ สามารถวางแผนภาษีอากรและช่วยบริหารจัดการภาษีให้มี ประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากกิจการทราบถึงผลประโยชน์ทางภาษีที่จะได้รับคืนในอนาคตหรือ ภาระภาษีที่ต้องชำระในงวดอนาคต

นอกจากนี้ วรรศักดิ์ ทุมมานนท์ (2552) ได้กล่าวถึงข้อดีของวิธีภาษีเงินได้ รอคัดบัญชี ว่า งบแสดงฐานะการเงินได้แสดงรายการสินทรัพย์และหนี้สินทุกรายการ รวมทั้งสินทรัพย์และ หนี้สินภาษีเงินได้ปัจจุบันและสินทรัพย์และหนี้สินภาษีเงินได้ รอคัดบัญชีที่เกี่ยวข้องไว้อย่าง เหมาะสมทำให้งบการเงินแสดงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานที่สอดคล้องกับจังหวะเวลาและ ความแน่นอนของการก่อให้เกิดประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจของรายการนั้นมากกว่าวิธีภาษีเงินได้ ค้างจ่าย

วิธีภาษีเงินได้ รอคัดบัญชีช่วยให้งบแสดงฐานะการเงินของกิจการ สามารถแสดง สินทรัพย์และหนี้สินทางด้านภาษีที่จะได้รับประโยชน์หรือเสียประโยชน์ในงวดอนาคตจำนวน เท่าใด ในขณะที่วิธีภาษีเงินได้ ค้างจ่ายไม่ได้รับรู้รวมทั้งภาษีเงินได้ที่แสดงในงบกำไรขาดทุน เบ็ดเสร็จ มีจำนวนสอดคล้องกับภาษีเงินได้ที่คำนวณจากกำไรสุทธิทางบัญชี เพราะหลักบัญชีที่ เขียนขึ้นตามแม่บทการบัญชีและมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้องไม่ได้สอดคล้องกันทุกเรื่องกับหลัก ของภาษีตามประมวลรัษฎากร จึงทำให้งบแสดงฐานะการเงินสะท้อนความเป็นสินทรัพย์หรือ

หนี้สินตามแม่บทการบัญชีได้อย่างไม่ครบถ้วน ดังนั้นการส่งสัญญาณปรากฏในงบการเงินให้กับผู้ใช้งบการเงินได้ทราบเกี่ยวกับสินทรัพย์ที่จะสามารถนำไปใช้ได้ในการลดภาษีในงวดอนาคต หรือมีภาระภาษี(หนี้สิน)ที่จะต้องชำระในอนาคตเป็นจำนวนเท่าใด จะทำให้งบแสดงฐานะการเงินสะท้อนความเป็นสินทรัพย์หรือหนี้สินได้อย่างถูกต้องตามแม่บทการบัญชีได้ดียิ่งขึ้น ตามหลักในการรับรู้รายการที่แตกต่างกัน คือ หลักบัญชีเป็นไปตามเกณฑ์คงค้างและการดำเนินงานต่อเนื่อง ส่วนหลักภาษีเป็นไปตามเกณฑ์สิทธิ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาความสามารถในการอธิบายราคาหลักทรัพย์ของข้อมูลบัญชีภายใต้วิธีภาษีเงินได้ ตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 12 เรื่องภาษีเงินได้ โดยมีผลบังคับใช้สำหรับงบการเงินที่จัดทำขึ้นในรอบระยะเวลาเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2556 เป็นต้นไป จากเดิมใช้วิธีภาษีเงินได้ค้างจ่าย (Tax Payable Method) เปลี่ยนเป็นใช้วิธีภาษีเงินได้รอดัดบัญชี (Deferred Tax Method) มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

งานวิจัยในอดีตได้มีการศึกษาถึงมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 12 เรื่องภาษีเงินได้ โดยมีงานวิจัยได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการนำมาตราฐานการบัญชี ฉบับที่ 12 เรื่องภาษีเงินได้ มาใช้ก่อนบังคับใช้

กนกอร เลาวกุล (2555) ศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำมาตราฐานการบัญชี ฉบับที่ 12 เรื่องภาษีเงินได้ มาถือปฏิบัติก่อนบังคับใช้: กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีปัจจัยที่นำมาศึกษา ได้แก่ ขนาดของกิจการ มูลค่าตลาดของกิจการ ผลแตกต่างระหว่างสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอดัดบัญชีและหนี้สินภาษีเงินได้รอดัดบัญชี และโครงสร้างเงินทุน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในกลุ่ม SET100 ช่วงปี พ.ศ. 2541-2554 จำนวน 488 ตัวอย่าง และใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีสถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ความถดถอยแบบโลจิสติก ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 ซึ่งพบว่ามูลค่าตลาดของกิจการ และผลแตกต่างระหว่างสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอดัดบัญชีและหนี้สินภาษีเงินได้รอดัดบัญชีมีผลต่อการนำมาตราฐานมาถือปฏิบัติ หรือบริษัทที่มีมูลค่าตลาดของกิจการอยู่ในระดับสูง, รายการสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอดัดบัญชีสูงกว่าหนี้สินภาษีเงินได้รอดัดบัญชีมีแนวโน้มที่จะนำมาตราฐานการบัญชี ฉบับที่ 12 เรื่องภาษีเงินได้ มาถือปฏิบัติก่อนบังคับใช้

นอกจากนี้งานวิจัยในอดีตได้ศึกษาถึงผลกระทบของการนำวิธีภาษีเงินได้รอดัดบัญชีมาปฏิบัติ

วรัศคี ทูมมานนท์ (2550) ศึกษาถึงผลกระทบของการนำนโยบายการบัญชีภาษีเงินได้ รัดตัดบัญชีมาถือปฏิบัติของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วงปี 2538-2549 พบว่าบริษัทที่นำนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้ รัดตัดบัญชีมาถือปฏิบัติกับการจัดทำงบการเงินส่วนใหญ่เป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ (ทุนชำระแล้วตั้งแต่ 300 ล้านบาทขึ้นไป) จำนวน 136 บริษัท และบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (ทุนจดทะเบียนแล้วต่ำกว่า 300 ล้านบาท) มีการนำมาถือปฏิบัติ ยกเว้น จำนวน 2 บริษัท ผลจากการทดสอบทางสถิติ พบว่าการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้ จากวิธีเจ้าหน้าที่ภาษีเงินได้ เป็นวิธีภาษีเงินได้ รัดตัดบัญชี ทำให้กำไร (ขาดทุน) สุทธิตามวิธีภาษีเงินได้ รัดตัดบัญชี และตามวิธีเจ้าหน้าที่ภาษีเงินได้ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ คือ ทำให้ 49 บริษัทมีกำไรเพิ่มขึ้นหรือขาดทุนลดลง 3 บริษัทมีกำไรลดลงหรือขาดทุนเพิ่มขึ้น และ 23 บริษัทมีผลการดำเนินงานไม่เปลี่ยนแปลง แต่การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวไม่ทำให้บริษัทมีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างมีนัยสำคัญ และจากการทดสอบการตอบสนองของตลาดต่อการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีดังกล่าว พบว่าตลาดไม่ยอมรับต่อสัญญาณที่ผู้บริหารส่งให้แก่ผู้ถือหุ้นว่ากำไรในอนาคตจะสูงขึ้นจากการบันทึกบัญชีสินทรัพย์ภาษีเงินได้ รัดตัดบัญชี

Citron (2001 อ้างถึงใน อุไรรัตน์ ชูวันกลาง, 2548) ได้ศึกษาความสามารถของรายการภาษีเงินได้ใน การอธิบายมูลค่าตลาดของกิจการ ผู้วิจัยประสงค์จะตรวจสอบว่า การตั้งสำรองภาษีเงินได้ มีความสามารถในการอธิบายมูลค่าตลาดของกิจการได้หรือไม่ โดยแยกศึกษาเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่ง ศึกษาความเชื่อถือได้ของการตั้งสำรองภาษีเงินได้ ส่วนที่สอง ศึกษาถึงความสัมพันธ์ของรายการภาษีเงินได้ กับมูลค่าตลาดของกิจการ ได้ทำการศึกษาช่วงปี ค.ศ. 1989-1991 ในประเทศอังกฤษ จำนวน 1,736 บริษัท โดยใช้ข้อมูลในการศึกษา คือ มูลค่าตลาดของกิจการ (Marketing Capital) สินทรัพย์รวม (Total Asset) หนี้สินรวม (Total Liability) กำไรก่อนดอกเบี้ย และภาษีเงินได้ (Earnings before Interest and Tax) รายการภาษีเงินได้ สุทธิที่แสดงในงบการเงิน (Deferred Tax Provision) และรายการภาษีเงินได้ที่เปิดเผยเพิ่มเติมในหมายเหตุประกอบงบการเงิน (Deferred Tax Footnote) พบว่ารายการภาษีเงินได้ มีความสามารถในการอธิบายมูลค่าตลาดของกิจการได้ และการตั้งสำรองภาษีเงินได้ในงบการเงินหรือในหมายเหตุประกอบงบการเงินมีความเชื่อถือได้ ความน่าเชื่อถือเกิดมาจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของรายการภาษีเงินได้ กับมูลค่าตลาดของกิจการ แสดงว่านักลงทุนให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าของงบการเงินซึ่งส่งผลกระทบต่อมูลค่าตลาดของกิจการ จากการที่มูลค่าตลาดของกิจการจะสะท้อนให้ผู้ลงทุนเห็นถึงขนาดและความน่าสนใจลงทุนของบริษัท นั่นคือ กิจการที่มีมูลค่าตลาดสูงอาจดึงดูดให้นักลงทุนเข้ามาลงทุนในหลักทรัพย์ของกิจการมากขึ้น

Guenther and Sansing (2004 อ้างถึงใน อุไรรัตน์ ชูวันกลาง, 2548) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างรายการภาษีเงินได้กับมูลค่าของกิจการ เพื่อศึกษาความแตกต่างของวิธีการทางบัญชีและวิธีการทางภาษีของรายการภาษีเงินได้รอตตัดบัญชีมีความสัมพันธ์กับมูลค่ากิจการหรือไม่ โดยแยกศึกษาเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่ง ศึกษาความสัมพันธ์ของรายการภาษีเงินได้กับมูลค่าของกิจการ ส่วนที่สอง ศึกษาระยะเวลาของวิธีการทางบัญชีและวิธีการทางภาษีส่งผลต่อการกลับรายการหนี้สินภาษีเงินได้เป็นสินทรัพย์ ผลจากการวิเคราะห์โดยใช้ข้อมูลรายการภาษีเงินได้ อัตราภาษี และมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์หักมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ ณ ปัจจุบัน โดยศึกษาช่วงปี ค.ศ.1998 - 2000 จำนวน 340 บริษัท พบว่ารายการภาษีเงินได้รอตตัดบัญชีมีความสัมพันธ์กับมูลค่าของกิจการ และระยะเวลาการกลับรายการของหนี้สินภาษีเงินได้เป็นสินทรัพย์นั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับระยะเวลาแต่จะขึ้นอยู่กับอัตราค่าเสื่อมราคาที่ใช้ในการคิดค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์

อุไรรัตน์ ชูวันกลาง (2548) ศึกษาความสามารถของรายการภาษีเงินได้รอตตัดบัญชีในการใช้อธิบายราคาหลักทรัพย์ของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ โดยศึกษาข้อมูลงบการเงินทุกกลุ่มอุตสาหกรรม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 - 2547 จำนวนประชากร 2,522 บริษัท จาก 8 กลุ่มอุตสาหกรรม และจากการนำข้อมูลในงบการเงินมาวิเคราะห์และทดสอบค่าเฉลี่ย พบว่าบริษัทส่วนใหญ่เลือกวิธีการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้ตามวิธีภาษีเงินได้ค้างจ่าย จากการเก็บข้อมูลของกลุ่มบริษัทที่เลือกแสดงรายการภาษีเงินได้รอตตัดบัญชีแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม พบว่ากลุ่มธุรกิจการเงินเป็นกลุ่มที่เลือกแสดงรายการภาษีเงินได้รอตตัดบัญชีมากที่สุด การศึกษาด้านความแตกต่างของรายการบัญชีกับรายการภาษีเงินได้ปรากฏว่า บริษัทต้องมีการเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมมากขึ้นเมื่อบริษัทเลือกปฏิบัติตามวิธีการปฏิบัติตามวิธีภาษีเงินได้และจากการศึกษาความสามารถของรายการภาษีเงินได้รอตตัดบัญชีในการใช้อธิบายราคาหลักทรัพย์พบว่าไม่สามารถอธิบายราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจะทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05

Kelsey and Chiu (2004 อ้างถึงใน อุไรรัตน์ ชูวันกลาง, 2548) ศึกษาถึงฝ่ายบริหารใช้มาตรฐานการบัญชีภาษีเงินได้รอตตัดบัญชีเป็นเครื่องมือในการตกแต่งตัวเลขบัญชีหรือไม่ ทางคณะผู้วิจัยมีผลเหตุจูงใจจากการเปิดช่องว่างของมาตรฐานการบัญชีบางฉบับให้บริษัทสามารถเลือกปฏิบัติได้และมาตรฐานการบัญชีบางฉบับก็เอื้อประโยชน์ให้กับผู้บริหารใช้ในการตกแต่งกำไรทางบัญชี ผู้วิจัยจึงศึกษาถึงการตกแต่งตัวเลขทางบัญชี โดยมุ่งเน้นมาตรฐานการบัญชีภาษีเงินได้รอตตัดบัญชี เพราะมาตรฐานฉบับนี้ตามหลักการปฏิบัติเอื้อประโยชน์ในการตกแต่งตัวเลขทางบัญชีได้โดยอาศัยความแตกต่างของวิธีการทางบัญชีและวิธีการทางภาษี รวมไปถึงความแตกต่างของ

ช่วงเวลาของการรับรู้รายการตามที่มาตรฐานกำหนด ช่วงระยะเวลาศึกษาปี ค.ศ. 1996 - 2000 จำนวน 429 บริษัท ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีการตกแต่งตัวเลข (Earnings Management) ซึ่งประกอบด้วย ผลตอบแทนพิเศษ (Bonus Plan) ต้นทุนทางการเมือง (Political Cost) การปรับแก้ความผันผวนของตัวเลขผลประกอบการ (Income Smoothing) กับรายการภาษีเงินได้รอตัดบัญชี นำมาวิเคราะห์ความถดถอยเชิงเดี่ยว (Univariate Regression Analysis) พบว่าบริษัทที่แสดงรายการตามมาตรฐานการบัญชีภาษีเงินได้รอตัดบัญชีมีการตกแต่งตัวเลขทางบัญชี โดยเฉพาะการให้ผลตอบแทนพิเศษกับฝ่ายบริหาร

วีรวรรณ ชันอานันท์ (2553) ศึกษาความสัมพันธ์ของการเปลี่ยนแปลงใน ROA, ROE และอัตราภาษีที่แท้จริงก่อนและหลังการนำมาตราฐานการบัญชี ฉบับที่ 56 (IAS12) ภาษีเงินได้ เข้ามาใช้กับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เฉพาะในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มบริการและกลุ่มเทคโนโลยี โดยศึกษาข้อมูลงบการเงินและหมายเหตุประกอบงบการเงินประจำปี 2551 และได้ทำการปรับปรุงตัวเลขในงบการเงินให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลง (1) สินทรัพย์ (หนี้สิน) ภาษีเงินได้รอตัดบัญชีเพิ่มขึ้น (2) ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ลดลง และ (3) กำไร (ขาดทุน) สุทธิเพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลง ROA, ROE และอัตราภาษีที่แท้จริง ข้อจำกัดของงานวิจัยนี้คือ กลุ่มตัวอย่างค่อนข้างน้อย ส่งผลต่อข้อมูลที่ใช้ในการปรับปรุงเท่าที่สามารถพิจารณาจากงบการเงินและหมายเหตุประกอบงบการเงิน

กรรณิการ์ ผิวคำ (2550) ศึกษาการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 56 เรื่อง การบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้ กรณีศึกษา บมจ. เอปซี งบการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2549 โดยทำการปรับปรุงงบการเงินให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 56 แล้วทำการเปรียบเทียบรายการในงบการเงินก่อนและหลังการปรับปรุงของบริษัทกรณีศึกษา พบว่าสัดส่วนรายการสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอตัดบัญชีในงบแสดงฐานะการเงินเพิ่มขึ้น 0.09 % เมื่อเทียบกับสินทรัพย์รวม และสัดส่วนรายการภาษีเงินได้รอตัดบัญชีในส่วนของเจ้าของเพิ่มขึ้น 0.05 % เมื่อเทียบกับหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้นรวม สำหรับงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ลดลง 1.63 % เมื่อเทียบกับรายได้รวม การเพิ่มขึ้นของรายการในงบแสดงฐานะการเงิน และการเปลี่ยนแปลงของรายการในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จดังกล่าวเป็นอัตราส่วนการเพิ่มขึ้นหรือลดลงที่น้อย ซึ่งผู้เกี่ยวข้องกับการจัดทำงบการเงินสามารถใช้เป็นข้อมูลเพื่อพิจารณาว่า ควรปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 56 อย่างไร โดยกิจการอาจเลือกรับรู้รายการภาษีเงินได้รอตัดบัญชีในงบการเงินหากเป็นรายการที่มีนัยสำคัญ หรือเลือกวิธีการเปิดเผยในหมายเหตุประกอบงบการเงินหากเห็นว่ารายการ ไม่มีนัยสำคัญ และผู้ศึกษายังมีความคิดเห็นว่ามีภาษีเงินได้รอตัดบัญชีบางรายการที่ไม่ควรรับรู้ ได้แก่ รายการ หลักทรัพย์เผื่อขายที่ตีราคาตามราคาปิด ได้นำราคาที่ปรับปรุงไปรับรู้ในส่วนของผู้ถือหุ้น

ซึ่งไม่กระทบกับการคิดภาษีเงินได้งวดปัจจุบัน และรายการเงินลงทุนทั่วไปที่มีการตั้งสำรอง ซึ่งเป็นรายจ่ายต้องห้ามมีผลกระทบต่อภาษีเงินได้งวดปัจจุบันเท่านั้น สำหรับรายการสินทรัพย์ที่ค้ำขาย ค่าขาดทุนจากการตีราคาลดลงถือเป็นรายจ่ายต้องห้ามจะต้องนำไปบวกกลับ เพื่อคำนวณกำไรทางภาษี แต่สามารถนำขาดทุนจากการตีราคาลดลงไปหักในงวดที่มีการขายสินทรัพย์ได้ ซึ่งมีโอกาสน้อยมากที่จะขายสินทรัพย์ที่เคยตีค้ำขาย

น้ำตาล สุทรเจริญ (2550) ศึกษาเปรียบเทียบงบการเงินก่อนและหลังการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 56 เรื่องการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้ กรณีศึกษาบริษัท ทำอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีปี 2548 โดยศึกษาหลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนการรับรู้รายการค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้และรายได้ภาษีเงินได้ของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 56 แล้วนำไปปรับปรุงงบการเงินปี 2548 และเปรียบเทียบงบการเงินก่อนและหลังการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีฉบับดังกล่าวของบริษัทที่ทำการศึกษา พบว่างบการเงินก่อนและหลังการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 56 มีความแตกต่างทั้งในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จและงบแสดงฐานะการเงิน คือ งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จมีความแตกต่างในรายการภาษีเงินได้ เนื่องจากรายการดังกล่าวได้นำรายได้ภาษีเงินได้รอดักบัญชีที่เกิดจากผลแตกต่างชั่วคราวมารวมคำนวณ และความแตกต่างของรายการภาษีเงินได้ที่แสดงในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จยังส่งผลกระทบต่อกำไรสุทธิที่แสดงในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จด้วย ส่วนงบแสดงฐานะการเงินมีความแตกต่าง คือ งบการเงินที่ปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีจะมีรายการสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอดักบัญชีแสดงอยู่ในส่วนของสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน และความแตกต่างจากงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จในส่วนของกำไรสุทธิก็ส่งผลถึงกำไรสะสมที่ยังไม่จัดสรรในส่วนของผู้ถือหุ้นด้วย ผลการศึกษาครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า เมื่อจัดทำงบการเงินโดยปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 56 เรื่องการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้แล้ว งบการเงินมีรายการเกี่ยวกับภาษีเงินได้รอดักบัญชีเพิ่มขึ้นร้อยละ 62 ของสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่นจึงถือว่ามีสาระสำคัญ ดังนั้นบริษัทควรจัดทำงบการเงินโดยแสดงรายการภาษีเงินได้รอดักบัญชีในงบการเงินเพื่อให้งบการเงินมีข้อมูลที่ครบถ้วนและเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน

ปัญญา สัมฤทธิ์ประดิษฐ์ (2545 อ้างถึงใน อุไรรัตน์ ชูวันกลาง, 2548) ศึกษาความสามารถของกำไรทางบัญชีและมูลค่าตามบัญชีในการใช้อธิบายราคาหลักทรัพย์ตามระยะเวลาที่เปลี่ยนแปลง ตามการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการบัญชี และตามกลุ่มอุตสาหกรรมและศึกษาปัจจัยเฉพาะของธุรกิจ (Firm-specific Factors) และปัจจัยทางบัญชี (Accounting Factors) ที่มีผลกระทบทำให้มูลค่าตามบัญชีสามารถอธิบายราคาหลักทรัพย์ได้มากกว่ากำไรทางบัญชี และกำไรทางบัญชีสามารถอธิบายราคาหลักทรัพย์ได้มากกว่ามูลค่าตามบัญชี โดยศึกษาข้อมูลงบการเงินและราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ช่วงปี พ.ศ. 2527-2542

ทุกกลุ่มอุตสาหกรรม ยกเว้น ธนาคาร ธุรกิจเงินทุนและหลักทรัพย์ และธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิต โดยใช้วิธีวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) และการวิเคราะห์ความถดถอยแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional Regression Analysis) พบว่าความสามารถของกำไรทางบัญชีและมูลค่าตามบัญชีร่วมกันในการใช้อธิบายราคาหลักทรัพย์ลดลงตามระยะเวลา ไม่เพิ่มขึ้นตามการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการบัญชีและไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม ความสามารถส่วนเพิ่มของข้อมูลทางบัญชีทั้งสองไม่เปลี่ยนแปลงในการทดสอบ

จิตาภรณ์ สินจรรยาศักดิ์ (2550) ได้ศึกษามูลค่าทางบัญชีและกำไรทางบัญชีในการอธิบายราคาหลักทรัพย์ ของกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ ซึ่งจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่ง ศึกษาถึงปัจจัยเฉพาะของธุรกิจ มูลค่าทางบัญชี และกำไรทางบัญชี ที่มีความสัมพันธ์ต่อการปรับตัวของราคาหลักทรัพย์ ของกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ โดยการเก็บข้อมูลมูลค่าตามบัญชี กำไรทางบัญชี และราคาหลักทรัพย์ ตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2547 - 2549 วิธีการศึกษาเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลในการทดสอบสมมติฐานใช้การวิเคราะห์ความผันแปร และการวิเคราะห์ถดถอยอย่างง่าย ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ผลการวิจัยพบว่า หมวดอุตสาหกรรมการแพทย์ หมวดอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและสันทนาการ หมวดอุตสาหกรรมขนส่งและโลจิสติกส์ หมวดอุตสาหกรรมบริการเฉพาะกิจ หมวดอุตสาหกรรมพาณิชย์ และหมวดอุตสาหกรรมสื่อและสิ่งพิมพ์ ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการปรับตัวของราคาหลักทรัพย์ อีกทั้งผลการศึกษานาถของธุรกิจพบว่า ธุรกิจขนาดใหญ่ ธุรกิจขนาดกลาง และธุรกิจขนาดเล็กไม่มีความสัมพันธ์ต่อการปรับตัวของราคาหลักทรัพย์ สำหรับผลการศึกษามูลค่าทางบัญชีและกำไรทางบัญชีมีความสัมพันธ์ต่อการปรับตัวของราคาหลักทรัพย์ในทิศทางเดียวกัน

อรดา อ่องสิทธิ์ (2549) ได้ศึกษาถึงคุณภาพของการเปิดเผยงบการเงิน การจัดการกำไรและความสามารถของกำไร ในการอธิบายราคาหลักทรัพย์ โดยศึกษาผลกระทบของคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลของงบการเงินกับการจัดการกำไร ก่อนและหลังการปรับปรุงมาตรฐานการบัญชีปี พ.ศ. 2542 โดยมีการแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 ช่วงเวลา คือ ปี พ.ศ. 2539 ปี พ.ศ. 2542 และปี พ.ศ. 2544 ซึ่งศึกษาข้อมูลงบการเงินและราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2530-2544 ทุกกลุ่มอุตสาหกรรมยกเว้นกลุ่มธุรกิจการเงิน และกลุ่มตัวอย่างจะต้องมีข้อมูลของงบการเงินครบถ้วน จึงทำให้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการศึกษามีเพียง 59 บริษัท โดยการใช้ตัวแบบของ Modified Jones (1991) อ้างถึงใน อรดา อ่องสิทธิ์, 2549) ในการหาค่าของการจัดการกำไรผ่านรายการพึงรับพึงจ่าย เพื่อนำมาทดสอบ หาค่าผลต่างระหว่างค่าของตัวแปรแต่ละคู่ (Wilcoxon Singed-rank) และศึกษาถึงผลกระทบของความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามของการจัดการกำไรที่มีต่อความสามารถของกำไรในการอธิบายราคาหลักทรัพย์ ซึ่งการทดสอบหา

ความสัมพันธ์ของการจัดการกำไรกับความสามารถของกำไรในการอธิบายราคาหลักทรัพย์ โดยทำการทดสอบความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ผลการวิจัยปรากฏว่า ผลกระทบของคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลของงบการเงินก่อนและหลังการปรับปรุงมาตรฐานการบัญชี ปี พ.ศ. 2542 ต่อการจัดการกำไร ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่การจัดการกำไรมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับความสามารถของกำไรในการอธิบายราคาหลักทรัพย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงสรุปได้ว่าความสามารถของกำไรในการอธิบายราคาหลักทรัพย์มีสูงขึ้นในขณะที่ระดับของการจัดการกำไรมีลดลง

สรุปแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่าข้อมูลในงบการเงินเป็นข้อมูลสำคัญที่นักลงทุนให้ความสนใจมากในการพยากรณ์ค่าต่าง ๆ และการกำหนดราคาหลักทรัพย์ ยิ่งมีการเปิดเผยข้อมูลมากขึ้น งบการเงินย่อมมีความชัดเจน โปร่งใส แสดงถึงความสามารถและผลการดำเนินงานของกิจการได้อย่างแท้จริง

ทางสภาวิชาชีพบัญชีพระบรมราชูปถัมภ์ได้ปรับปรุงมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 12 เรื่องภาษีเงินได้ โดยจะมีผลบังคับใช้สำหรับงบการเงินที่จัดทำขึ้นในรอบระยะเวลาเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2556 เป็นต้นไป กำหนดให้กิจการใช้วิธีภาษีเงินได้รูดตัดบัญชีในการปฏิบัติเกี่ยวกับภาษีเงินได้ จะก่อให้เกิดผลดีที่ทำให้งบการเงินสามารถสะท้อนสภาพจริงทางเศรษฐกิจของกิจการได้มากขึ้น เนื่องจากมาตรฐานการบัญชีฉบับดังกล่าวกำหนดให้กิจการต้องรับรู้สินทรัพย์ภาษีเงินได้รูดตัดบัญชีและหนี้สินภาษีเงินได้รูดตัดบัญชีในงบแสดงฐานะการเงินเมื่อมีความเป็นไปได้ก่อนข้างหน้าที่กิจการจะได้รับประโยชน์หรือจะสูญเสียทรัพยากรในอนาคตที่เกี่ยวข้องกับภาษีเงินได้ และมีบางบริษัทได้ถือปฏิบัติมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ก่อนการประกาศบังคับใช้มาตรฐานการบัญชีฉบับดังกล่าว

ดังนั้น งานวิจัยฉบับนี้ต้องการที่จะศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการอธิบายราคาหลักทรัพย์ของข้อมูลทางบัญชีระหว่างการใช้วิธีภาษีเงินได้ค้างจ่ายและวิธีภาษีเงินได้รูดตัดบัญชี จากการเปลี่ยนแปลงแนวทางปฏิบัติทางด้านภาษีเงินได้ ตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 12 เรื่องภาษีเงินได้ มาถือปฏิบัติตามวิธีภาษีเงินได้รูดตัดบัญชีส่งผลให้งบการเงินสามารถสะท้อนข้อมูลฐานะการเงินของกิจการได้ดีกว่าวิธีภาษีเงินได้ค้างจ่าย มีผลต่อมูลค่าตลาดของกิจการและข้อมูลทางบัญชีของงบการเงินที่ใช้วิธีภาษีเงินได้รูดตัดบัญชีสามารถอธิบายราคาหลักทรัพย์ได้ดีกว่าข้อมูลทางบัญชีของงบการเงินที่บันทึกบัญชีด้วยวิธีภาษีเงินได้ค้างจ่าย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้ ศึกษาถึงความสามารถข้อมูลทางบัญชีของงบการเงินเกี่ยวกับภาษีเงินได้ ในการอธิบายราคาหลักทรัพย์เมื่อมีการนำมาตราฐานการบัญชี ฉบับที่ 12 เรื่องภาษีเงินได้ มาถือปฏิบัติของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยกำหนดวิธีการดำเนินการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล
3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
4. ตัวแบบที่ใช้ในการวิจัย
5. ตัวแปรและการวัดค่า

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2550 - 2554 การศึกษาค้างนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2550 - 2554 จำนวน 1,602 ปีบริษัท โดยกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามการนำมาตราฐานการบัญชีมาถือปฏิบัติ เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ใช้มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 12 เรื่องภาษีเงินได้ มาถือปฏิบัติ และกลุ่มที่ยังไม่ได้นำมาตราฐานการบัญชี ฉบับที่ 12 เรื่องภาษีเงินได้มาถือปฏิบัติ

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยได้มีการจัดกลุ่มอุตสาหกรรมใหม่ เพื่อให้มีความสะดวกในการใช้งานมากยิ่งขึ้น โดยจัดกลุ่มอุตสาหกรรมได้ 8 กลุ่มอุตสาหกรรมค้างนี้ คือ

1. กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
2. กลุ่มทรัพยากร
3. กลุ่มเทคโนโลยี
4. กลุ่มธุรกิจการเงิน
5. กลุ่มบริการ
6. กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม
7. กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค

3 4 7 6 5 4

8. กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง

ในงานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยได้เลือกบริษัทในทุกกลุ่มอุตสาหกรรม ยกเว้นกลุ่มธุรกิจการเงิน เนื่องวิธีการทางบัญชีแตกต่างจากกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น โดยแสดงจำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษา ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 จำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง	ปี					รวม
	2550	2551	2552	2553	2554	
จำนวนบริษัทในตลาดหลักทรัพย์	471	483	500	509	514	2,477
หัก กองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์	-41	-41	-41	-41	-41	-205
หัก บริษัทที่อยู่ระหว่างฟื้นฟูการดำเนินงาน	-21	-21	-21	-21	-21	-105
หัก ธุรกิจการเงิน	-57	-57	-57	-57	-57	-285
หัก จำนวนบริษัทที่มีข้อมูลที่ไม่ครบถ้วน	-55	-64	-45	-63	-53	-280
จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดสอบ	297	300	336	327	342	1,602
บริษัทที่ใช้วิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชี	32	32	37	37	52	190
บริษัทที่ใช้วิธีภาษีเงินได้ค้างจ่าย	265	268	299	290	290	1,412
จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดสอบ	297	300	336	327	342	1,602

ตารางที่ 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกประเภทตามกลุ่มอุตสาหกรรม

กลุ่มอุตสาหกรรม	วิธีภาษีเงินได้ รอดัดบัญชี		วิธีภาษีเงินได้ ค้างจ่าย		จำนวนปีบริษัท	
	จำนวน	%	จำนวน	%	ทั้งหมด	%
1 เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	16	8.42	142	8.42	158	8.42
2 ทรัพยากร	29	15.26	100	15.26	129	15.26
3 เทคโนโลยี	37	19.47	131	19.47	168	19.47
4 บริการ	35	18.42	297	18.42	332	18.42
5 สินค้าอุตสาหกรรม	13	6.84	303	6.84	316	6.84
6 สินค้าอุปโภคบริโภค	5	2.63	121	2.63	126	2.63
7 อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	55	28.95	318	28.95	373	28.95
รวม	190	100.00	1,412	100.00	1,602	100.00
%	11.86		88.14		100.00	

จากตารางที่ 1 และ 2 พบว่า จากจำนวนตัวอย่าง 1,602 ปีบริษัท ในช่วงปี พ.ศ. 2550 - 2554 บริษัทที่นำมาตรฐานการบัญชี เรื่องภาษีเงินได้ (ใช้วิธีภาษีเงินได้รอดัดบัญชี) มาถือปฏิบัติก่อนบังคับใช้มีจำนวน 190 ปีบริษัท คิดเป็นร้อยละ 11.86 ส่วนกลุ่มบริษัทที่ยังไม่ได้นำมาตรฐานการบัญชี เรื่องภาษีเงินได้ (ใช้วิธีภาษีเงินได้ค้างจ่าย) มาถือปฏิบัติก่อนบังคับใช้มีจำนวน 1,412 ปีบริษัท คิดเป็นร้อยละ 88.14 และจากการแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม พบว่า กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง และกลุ่มเทคโนโลยีเป็นกลุ่มที่นำมาตรฐานการบัญชี เรื่องภาษีเงินได้ มาถือปฏิบัติก่อนบังคับใช้มากที่สุดมีจำนวน คือ 55 ปีบริษัท คิดเป็นร้อยละ 28.95 และจำนวน 37 ปีบริษัท คิดเป็นร้อยละ 19.47 ตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยข้อมูลได้มาจากรายการงบการเงินประจำปี หมายเหตุประกอบงบการเงิน และข้อมูลราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยรวบรวมข้อมูลแต่ละบริษัท ในช่วงปี พ.ศ. 2550 - 2554 ซึ่งข้อมูลที่สำคัญและจำเป็นทางการเงินรวบรวมข้อมูลจากระบบฐานข้อมูล SET SMART ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และจากฐานข้อมูลของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ประกาศแก่สาธารณชนผ่านทางเว็บไซต์ www.sec.or.th

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลขั้นต้นโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นสถิติที่ใช้ในการศึกษาเพื่อบรรยายถึงลักษณะของตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ การหาค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS
2. ในการสรุปผลและทดสอบสมมติฐานงานวิจัยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ซึ่งเป็นการมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

ตัวแบบที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาดังกล่าวถึงความสามารถในการอธิบายราคาหลักทรัพย์ต่อการนำมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 12 เรื่องภาษีเงินได้ มาถือปฏิบัติ ซึ่งตัวแบบหรือสมการที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

$$P_{it} = \beta_0 + \beta_1 BV_{it} + \beta_2 DF_A_{it} + \beta_3 DF_L_{it} + \beta_4 E_{it} + \beta_5 TAX_DF_{it} + \beta_6 TAX_TA_{it} + \beta_7 Method_{it} + \epsilon_{it}$$

โดยที่

P_{it} แทน ราคาหลักทรัพย์ ณ วันที่บริษัทนำส่งงบการเงินของบริษัท i ในปี t

BV_{it} แทน มูลค่าตามบัญชีส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัท i ในปี t

DF_A_{it} แทน สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอตัดบัญชีของบริษัท i ในปี t

DF_L_{it} แทน หนี้สินภาษีเงินได้รอตัดบัญชีของบริษัท i ในปี t

E_{it} แทน กำไรสุทธิของบริษัท i ในปี t

TAX_DF_{it} แทน ภาษีเงินได้ของบริษัทที่ใช้วิธีภาษีเงินได้รูดบัญชี i ในปี t

TAX_TA_{it} แทน ภาษีเงินได้ของบริษัทที่ใช้วิธีภาษีเงินได้ค้างจ่าย i ในปี t

Method_{it} - แทน การนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 12 เรื่อง ภาษีเงินได้ มาถือปฏิบัติ ก่อนบังคับใช้ โดยมีค่าเท่ากับ 1 เมื่อบริษัท i นำมาตรฐานการบัญชี เรื่องภาษีเงินได้มาถือปฏิบัติก่อน บังคับใช้ ณ เวลา t และเท่ากับ 0 เมื่อบริษัท i ยังไม่ได้นำมาตรฐานการบัญชี เรื่องภาษีเงินได้ มาถือ ปฏิบัติก่อนบังคับใช้ ณ เวลา t

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ลักษณะทั่วไปของข้อมูล

การศึกษานี้มุ่งที่จะศึกษาการเปลี่ยนแปลงแนวทางการปฏิบัติทางบัญชีเรื่องภาษีเงินได้ถึงความสามารถในการอธิบายราคาหลักทรัพย์ของข้อมูลบัญชีภายใต้วิธีบัญชีภาษีเงินได้รอตัดบัญชี (Deferred Tax Method) โดยสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ได้ออกประกาศบังคับใช้มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 12 เรื่องภาษีเงินได้ (Income Tax) เป็นการปรับปรุงให้เป็นเกณฑ์เดียวกับมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ ฉบับที่ 12 เรื่องภาษีเงินได้ ฉบับปรับปรุงปี พ.ศ. 2552 (IAS No. 12 Income Taxes (Bound volume 2009)) มีผลบังคับใช้สำหรับงบการเงินที่จัดทำขึ้นในรอบระยะเวลาเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2556 เป็นต้นไป ซึ่งจากเดิมในอดีตใช้วิธีภาษีเงินได้ค้างจ่าย (Tax Payable Method) ในการบันทึกบัญชี ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาของงบการเงินของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ปี 2550 - 2554 จำนวน 2,602 บริษัท ตามวิธีการดำเนินการวิจัยที่ได้กล่าวไปในบทที่ 3 นั้น ผลการวิเคราะห์เป็นดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรในตัวแบบที่ได้จากการศึกษาในภาพรวม สำหรับสถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย

1. ค่าต่ำสุด (Minimum)
2. ค่าสูงสุด (Maximum)
3. ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean)
4. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Std. Deviation)

ตารางที่ 3 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่นำมาศึกษา

	จำนวน ปีบริษัท	หน่วย	ค่าต่ำสุด (Minimum)	ค่าสูงสุด (Maximum)	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Std. Deviation)
กลุ่มที่ยังไม่ได้นำมามาตรฐานการบัญชีมาถือปฏิบัติก่อนบังคับใช้ (วิธีภาษีเงินได้ค้างจ่าย)						
P	1,412	บาท	0.01	970.00	19.53	58.96
BV	1,412	ล้านบาท	1.88	90,400.00	4,630.30	9,627.84
E	1,412	ล้านบาท	- 18,300.00	26,700.00	459.13	1,759.94
TAX_TA	1,412	ล้านบาท	- 539.00	8,510.00	124.57	373.27
กลุ่มที่นำมามาตรฐานการบัญชีมาถือปฏิบัติก่อนบังคับใช้ (วิธีภาษีเงินได้รูดตัดบัญชี)						
P	190	บาท	0.35	532.00	54.74	96.76
BV	190	ล้านบาท	148.48	643,949.00	38,498.93	87,315.08
DF_A	190	ล้านบาท	0.00	19,318.40	1,464.63	3,175.88
DF_L	190	ล้านบาท	0.00	43,174.14	1,594.14	5,496.02
E	190	ล้านบาท	- 21,314.38	125,226.00	6,313.61	16,742.14
TAX_DF	190	ล้านบาท	- 3,052.73	43,347.57	2,714.24	7,802.25

โดยที่

P	แทน	ราคาหลักทรัพย์ ณ วันที่บริษัทนำส่งงบการเงิน
BV	แทน	มูลค่าตามบัญชีส่วนของผู้ถือหุ้น
E	แทน	กำไรสุทธิ
DF_A	แทน	สินทรัพย์ภาษีเงินได้รูดตัดบัญชี
DF_L	แทน	หนี้สินภาษีเงินได้รูดตัดบัญชี
TAX_DF	แทน	ภาษีเงินได้ที่ใช้วิธีภาษีเงินได้รูดตัดบัญชี
TAX_TA	แทน	ภาษีเงินได้ที่ใช้วิธีภาษีเงินได้ค้างจ่าย

จากตารางที่ 3 แสดงจำนวนข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่นำมาวิเคราะห์ และแสดงค่าเฉลี่ย
ค่าสูงสุด - ต่ำสุด และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จะเห็นว่า

ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่นำมาศึกษา กลุ่มที่ยังไม่ได้นำมามาตรฐานการบัญชีมาถือปฏิบัติก่อนบังคับใช้ (วิธียาเงินได้ค้างจ่าย) มีจำนวน 1,412 ปีบริษัท สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ราคาหลักทรัพย์ ณ วันที่บริษัทนำส่งงบการเงิน มีค่าต่ำสุด (Minimum) อยู่ที่ 0.01 บาท ค่าสูงสุด (Maximum) อยู่ที่ 532.00 บาท ค่าเฉลี่ย (Mean) อยู่ที่ 19.53 บาท ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) อยู่ที่ 58.96 บาท

2. มูลค่าตามบัญชีส่วนของผู้ถือหุ้น มีค่าต่ำสุด อยู่ที่ 1.88 ล้านบาท ค่าสูงสุด อยู่ที่ 90,400.00 ล้านบาท ค่าเฉลี่ย อยู่ที่ 38,498.93 ล้านบาท ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อยู่ที่ 9,627.84 ล้านบาท

3. กำไรสุทธิ มีค่าต่ำสุด อยู่ที่ - 18,300.00 ล้านบาท ค่าสูงสุด อยู่ที่ 26,700.00 ล้านบาท ค่าเฉลี่ย อยู่ที่ 459.13 ล้านบาท ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อยู่ที่ 1,759.94 ล้านบาท

4. ยาเงินได้ที่ใช้วิธียาเงินได้ค้างจ่าย มีค่าต่ำสุด อยู่ที่ - 539.00 ล้านบาท ค่าสูงสุด อยู่ที่ 8,510.00 ล้านบาท ค่าเฉลี่ย อยู่ที่ 124.57 ล้านบาท ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อยู่ที่ 373.27 ล้านบาท

ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่นำมาศึกษา กลุ่มที่นำมามาตรฐานการบัญชีมาถือปฏิบัติก่อนบังคับใช้ (วิธียาเงินได้รอตตัดบัญชี) มีจำนวน 190 ปีบริษัท สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ราคาหลักทรัพย์ ณ วันที่บริษัทนำส่งงบการเงิน มีค่าต่ำสุด อยู่ที่ 0.35 บาท ค่าสูงสุด อยู่ที่ 970 บาท ค่าเฉลี่ย อยู่ที่ 54.74 บาท ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อยู่ที่ 96.76 บาท

2. มูลค่าตามบัญชีส่วนของผู้ถือหุ้น มีค่าต่ำสุด อยู่ที่ 148.48 ล้านบาท ค่าสูงสุด อยู่ที่ 643,949.00 ล้านบาท ค่าเฉลี่ย อยู่ที่ 8,647.15 ล้านบาท ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อยู่ที่ 87,315.08 ล้านบาท

3. สินทรัพย์ยาเงินได้รอตตัดบัญชี มีค่าสูงสุด อยู่ที่ 19,318.40 ล้านบาท ค่าเฉลี่ย อยู่ที่ 1,594.14 ล้านบาท ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อยู่ที่ 3,175.88 ล้านบาท

4. หนี้สินยาเงินได้รอตตัดบัญชี มีค่าสูงสุด อยู่ที่ 43,174.14 ล้านบาท ค่าเฉลี่ย อยู่ที่ 189.07 ล้านบาท ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อยู่ที่ 5,496.02 ล้านบาท

5. กำไรสุทธิ มีค่าต่ำสุด อยู่ที่ - 21,314.38 ล้านบาท ค่าสูงสุด อยู่ที่ 125,226.00 ล้านบาท ค่าเฉลี่ย อยู่ที่ 6,313.61 ล้านบาท ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อยู่ที่ 16,742.14 ล้านบาท

6. ยาเงินได้ที่ใช้วิธียาเงินได้รอตตัดบัญชี มีค่าต่ำสุด อยู่ที่ - 3,052.73 ล้านบาท ค่าสูงสุด อยู่ที่ 43,347.57 ล้านบาท ค่าเฉลี่ย อยู่ที่ 2,714.24 ล้านบาท ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อยู่ที่ 7,802.25 ล้านบาท

ตารางที่ 4 จำนวนบริษัทที่แสดงสินทรัพย์(หนี้สิน)ภาษีเงินได้รอตัดบัญชี

บริษัทที่ใช้วิธีภาษีเงินได้รอตัด บัญชี	ปี						%	ค่าเฉลี่ย (ล้านบาท)
	2550	2551	2552	2553	2554	รวม		
จำนวนบริษัทที่แสดงรายการ:-								
สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอตัดบัญชี	13	14	16	13	23	79	41.58	1,331.89
หนี้สินภาษีเงินได้รอตัดบัญชี	4	5	6	5	4	24	12.63	1,123.98
สินทรัพย์และหนี้สินภาษีเงินได้ รอตัดบัญชี	<u>15</u>	<u>13</u>	<u>15</u>	<u>19</u>	<u>25</u>	<u>87</u>	<u>45.79</u>	
- สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอตัด บัญชี								1,989.21
- หนี้สินภาษีเงินได้รอตัด บัญชี								3,171.40
	<u>32</u>	<u>32</u>	<u>37</u>	<u>37</u>	<u>52</u>	<u>190</u>	<u>100.00</u>	

จากตารางที่ 4 แสดงจำนวนบริษัทที่นำมามาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 12 เรื่องภาษีเงินได้ มา
ถือปฏิบัติก่อนบังคับใช้ พบว่าบริษัทที่ใช้วิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชีแสดงเฉพาะรายการสินทรัพย์
ภาษีเงินได้รอตัดบัญชี มีจำนวน 79 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 41.58 มีค่าเฉลี่ยของรายการสินทรัพย์
ภาษีเงินได้รอตัดบัญชีอยู่ที่ 1,313.89 ล้านบาท ส่วนบริษัทที่แสดงเฉพาะรายการหนี้สินภาษีเงินได้
รอตัดบัญชี มีจำนวน 24 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 12.63 มีค่าเฉลี่ยของรายการหนี้สินภาษีเงินได้
รอตัดบัญชีอยู่ที่ 1,123.98 ล้านบาท และบริษัทที่แสดงทั้งรายการสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอตัดบัญชีและ
รายการหนี้สินภาษีเงินได้รอตัดบัญชีมีจำนวน 87 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 45.79 มีค่าเฉลี่ยของ
รายการสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอตัดบัญชีอยู่ที่ 1,989.21 ล้านบาทและค่าเฉลี่ยของรายการหนี้สินภาษี
เงินได้รอตัดบัญชีอยู่ที่ 3,171.40 ล้านบาท

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

จากวัตถุประสงค์การวิจัยที่ต้องการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการอธิบายราคาหลักทรัพย์ของข้อมูลบัญชีระหว่างการใช้วิธีภาษีเงินได้ค้างจ่ายและวิธีภาษีเงินได้รูดตัดบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตามตัวแบบเพื่อทดสอบว่าข้อมูลบัญชีของงบการเงินเกี่ยวกับภาษีเงินได้ โดยใช้วิธีภาษีเงินได้รูดตัดบัญชีกับวิธีภาษีเงินได้ค้างจ่าย สามารถอธิบายราคาหลักทรัพย์ได้ตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุเพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยมีตัวแบบที่ใช้ในการวิเคราะห์ดังนี้

$$P_{it} = \beta_0 + \beta_1 BV_{it} + \beta_2 DF_A_{it} + \beta_3 DF_L_{it} + \beta_4 E_{it} + \beta_5 TAX_DF_{it} + \beta_6 TAX_TA_{it} + \beta_7 Method_{it} + \epsilon_{it}$$

โดยที่

P_{it} แทน ราคาหลักทรัพย์ ณ วันที่บริษัทนำส่งงบการเงินของบริษัท i ในปี t

BV_{it} แทน มูลค่าตามบัญชีส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัท i ในปี t

DF_A_{it} แทน สินทรัพย์ภาษีเงินได้รูดตัดบัญชีของบริษัท i ในปี t

DF_L_{it} แทน หนี้สินภาษีเงินได้รูดตัดบัญชีของบริษัท i ในปี t

E_{it} แทน กำไรสุทธิของบริษัท i ในปี t

TAX_DF_{it} แทน ภาษีเงินได้ของบริษัทที่ใช้วิธีภาษีเงินได้รูดตัดบัญชี i ในปี t

TAX_TA_{it} แทน ภาษีเงินได้ของบริษัทที่ใช้วิธีภาษีเงินได้ค้างจ่าย i ในปี t

$Method_{it}$ แทน การนำมามาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 12 เรื่อง ภาษีเงินได้ มาถือปฏิบัติก่อนบังคับใช้ โดยมีค่าเท่ากับ 1 เมื่อบริษัท i นำมาตรฐานการบัญชี เรื่องภาษีเงินได้ มาถือปฏิบัติก่อนบังคับใช้ ณ เวลา t และเท่ากับ 0 เมื่อบริษัท i ยังไม่ได้นำมามาตรฐานการบัญชี เรื่องภาษีเงินได้ มาถือปฏิบัติก่อนบังคับใช้ ณ เวลา t

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรของ
ความสามารถของข้อมูลทางบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้ในการอธิบายราคาหลักทรัพย์

	P	BV	DF_A	DF_L	E	TAX_DF	TAX_TA
P	1.000						
BV	.257	1.000					
DF_A	-.170	-.369	1.000				
DF_L	.129	.382	-.597	1.000			
E	.370	.407	-.347	.403	1.000		
TAX_DF	.281	.328	-.349	.405	.949	1.000	
TAX_TA	-.008	.011	.015	-.013	-.004	-.005	1.000

โดยที่

P แทน ราคาหลักทรัพย์ ณ วันที่บริษัทนำส่งงบการเงิน

BV แทน มูลค่าตามบัญชีส่วนของผู้ถือหุ้น

E แทน กำไรสุทธิ

DF_A แทน สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอดักบัญชี

DF_L แทน หนี้สินภาษีเงินได้รอดักบัญชี

TAX_DF แทน ภาษีเงินได้ที่ใช้วิธีภาษีเงินได้รอดักบัญชี

TAX_TA แทน ภาษีเงินได้ที่ใช้วิธีภาษีเงินได้ค้างจ่าย

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบว่าราคาหลักทรัพย์ต่อหุ้น มีความสัมพันธ์กับกำไรสุทธิมากที่สุด ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.370 และภาษีเงินได้ที่ใช้วิธีภาษีเงินได้รอดักบัญชีกับราคาหลักทรัพย์รองลงมา คือมีค่าเท่ากับ 0.281

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression)

	Coefficient	p-value	VIF
Model			
BV	.073	0.006***	1.402
DF_A	.070	0.125	4.147
DF_L	-.149	0.000***	2.486
E	.978	0.000***	11.225
TAX_DF	-.656	0.000***	10.676
TAX_TA	-.008	0.737	1.001
Method	.222	0.000***	5.743
Adjusted R Square	0.200		
F	58.275	0.000***	

หมายเหตุ ***ณ ระดับนัยสำคัญ 0.01

**ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05

*ณ ระดับนัยสำคัญ 0.10

โดยที่

P แทน ราคาหลักทรัพย์ ณ วันที่บริษัทนำส่งงบการเงิน

BV แทน มูลค่าตามบัญชีส่วนของผู้ถือหุ้น

DF_A แทน สินทรัพย์ภายในได้รอดักบัญชี

DF_L แทน หนี้สินภายในได้รอดักบัญชี

E แทน กำไรสุทธิ

TAX_DF แทน ภาษีเงินได้ที่ใช้วิธีภาษีเงินได้รอดักบัญชี

TAX_TA แทน ภาษีเงินได้ที่ใช้วิธีภาษีเงินได้ค้างจ่าย

Method แทน การนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 12 เรื่อง ภาษีเงินได้ มาถือปฏิบัติ

ก่อนบังคับใช้ โดยมีค่าเท่ากับ 1 และเท่ากับ 0 เมื่อบริษัทยังไม่ได้นำมาตรฐานการบัญชี เรื่องภาษีเงินได้ มาถือปฏิบัติก่อนบังคับใช้

สรุปผลการทดสอบสมมติฐานงานวิจัย

ตารางที่ 7 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานงานวิจัย

สมมติฐาน	ผลการทดสอบ
ข้อมูลทางบัญชีในงบการเงินที่ใช้วิธีภาษีเงินได้รูดักบัญชี	
มีความสามารถอธิบายราคาหลักทรัพย์ได้ดีกว่า	ยอมรับ
ข้อมูลทางบัญชีในงบการเงินที่ใช้วิธีภาษีเงินได้ค้างจ่าย	

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการอธิบายราคาหลักทรัพย์ของข้อมูลบัญชีระหว่างการใช้วิธีภาษีเงินได้ค้างจ่ายและวิธีภาษีเงินได้รูดตัดบัญชีจากการเปลี่ยนแปลงแนวทางในการปฏิบัติทางบัญชีในเรื่องภาษีเงินได้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2550 - 2554 จำนวน 1,602 บริษัท ในการศึกษาได้ใช้ข้อมูลงบการเงิน หมายเหตุประกอบงบการเงิน และข้อมูลราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากการรวบรวมข้อมูลพบว่า มีบริษัทที่ใช้วิธีภาษีเงินได้รูดตัดบัญชี จำนวน 190 บริษัท และบริษัทที่ใช้วิธีภาษีเงินได้ค้างจ่าย จำนวน 1,412 บริษัท

วิธีการศึกษาได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์เบื้องต้น โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และทดสอบสมมติฐานงานวิจัยด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการทดสอบความสามารถในการอธิบายราคาหลักทรัพย์ของข้อมูลบัญชีภาษีเงินได้ภายใต้วิธีภาษีเงินได้ที่แตกต่างกันของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ณ ระดับความเชื่อมั่น 95 % พบว่ามูลค่าตามบัญชีส่วนของผู้ถือหุ้น กำไรสุทธิ และวิธีภาษีเงินได้รูดตัดบัญชี มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อราคาหลักทรัพย์ หนี้สินภาษีเงินได้รูดตัดบัญชีและภาษีเงินได้ที่ใช้วิธีภาษีเงินได้รูดตัดบัญชี มีความสัมพันธ์เชิงลบต่อราคาหลักทรัพย์ สินทรัพย์ภาษีเงินได้รูดตัดบัญชี และภาษีเงินได้ที่ใช้วิธีภาษีเงินได้ค้างจ่ายพบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

จากผลการวิจัยที่พบว่าภาษีเงินได้ที่ใช้วิธีภาษีเงินได้รูดตัดบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการอธิบายราคาหลักทรัพย์ และภาษีเงินได้ที่ใช้วิธีภาษีเงินได้ค้างจ่ายไม่มีความสัมพันธ์ต่อการอธิบายราคาหลักทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญ วิเคราะห์ได้ว่าเมื่อบริษัทปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 12 เรื่องภาษีเงินได้ (Deferred Tax Method) จะทำให้ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้สามารถอธิบายราคาหลักทรัพย์ได้ดีกว่าการใช้วิธีภาษีเงินได้ค้างจ่าย (Tax Payable Method) ซึ่งสอดคล้องกับสุทธิคุณวิช และกษิติ เกตุสุริยงค์ (2554) ที่สรุปว่า การนำวิธีภาษีเงินได้รูดตัดบัญชีมาปฏิบัติจะก่อให้เกิดผลดีต่อกิจการทำให้งบการเงินสามารถสะท้อนภาพฐานะการเงินของกิจการได้มากขึ้น

และช่วยให้ภาษีเงินได้ที่แสดงในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ จะมีจำนวนสอดคล้องกับภาษีเงินได้ที่คำนวณจากกำไรสุทธิทางบัญชี

จากผลการวิจัยที่พบว่าหนี้สินภาษีเงินได้รอตัดบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงลบกับราคาหลักทรัพย์ อาจเนื่องมาจากนักลงทุนคาดการณ์ถึงภาระผูกพันที่กิจการต้องมีการแสวงหาเงินสดจ่ายเพื่อชำระภาษีในอนาคต ในขณะที่สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอตัดบัญชีไม่มีความสัมพันธ์กับราคาหลักทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญ อาจเนื่องมาจากข้อมูลสถิติพื้นฐานแสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยของบริษัทที่แสดงรายการสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอตัดบัญชีมีค่าเฉลี่ยของรายการสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอตัดบัญชีต่ำกว่าหนี้สินภาษีเงินได้รอตัดบัญชี

จากผลการวิจัยที่พบว่ามูลค่าตามบัญชีส่วนของผู้ถือหุ้น และกำไรสุทธิ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาหลักทรัพย์ วิเคราะห์ได้ว่ามูลค่าตามบัญชีส่วนของผู้ถือหุ้น และกำไรสุทธิมีความสัมพันธ์ต่อการอธิบายราคาหลักทรัพย์ในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของฐิติภรณ์ สินจรรยาศักดิ์ (2550) พบว่ามูลค่าทางบัญชีและกำไรทางบัญชีมีความสัมพันธ์ต่อการปรับตัวของราคาหลักทรัพย์ในทิศทางเดียวกัน

จากผลการวิจัยที่พบว่าวิธีภาษีเงินได้รอตัดบัญชีสามารถอธิบายราคาหลักทรัพย์ของข้อมูลในบัญชีภาษีเงินได้มากกว่าข้อมูลบัญชีที่ใช้วิธีภาษีเงินได้ค้างจ่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของนาถยา สุทรเจริญ (2550) พบว่าการจัดทำงบการเงินตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 56 เรื่องภาษีเงินได้ (ภาษีเงินได้รอตัดบัญชี) งบการเงินจะมีข้อมูลที่ครบถ้วนและเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน

จากสมมติฐานงานวิจัยที่ศึกษาข้อมูลทางบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้ที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกบัญชีภาษีเงินได้ ตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 12 เรื่องภาษีเงินได้ พบว่าการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 12 เรื่องภาษีเงินได้ ทำให้ข้อมูลในงบการเงินมีความสามารถในการอธิบายราคาหลักทรัพย์ได้ดีขึ้น แสดงให้เห็นว่านักลงทุนควรให้ความสำคัญถึงการเปลี่ยนแปลงวิธีการทางบัญชีและข้อมูลทางบัญชีในเรื่องภาษีเงินได้ใน การตัดสินใจลงทุน

ผลงานวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินให้ทราบถึงการนำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 12 เรื่องภาษีเงินได้ มาถือปฏิบัติ ส่งผลให้สามารถวิเคราะห์ข้อมูลรายงานทางการเงินได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะนักลงทุนและนักวิเคราะห์ให้ตระหนักถึงตัวเลขที่นำเสนอในงบการเงินก่อนที่จะนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจในการลงทุนเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงวิธีปฏิบัติทางภาษีเงินได้และผลกระทบของวิธีการภาษีเงินได้ที่มีส่งผลต่อข้อมูลในงบการเงิน เนื่องจากนักลงทุนมักใช้ข้อมูลทางการเงินของกิจการเป็นตัวแปรหนึ่งในการประกอบการพิจารณาตัดสินใจหรือสนใจที่จะเลือกลงทุนในหลักทรัพย์ของกิจการ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ในการศึกษาครั้งต่อไป อาจศึกษาถึงผลกระทบของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 12 เรื่องภาษีเงินได้ เมื่อมีผลบังคับใช้

บรรณานุกรม

- กนกอร เลาวกุล. (2555). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำมาตราฐานการบัญชี ฉบับที่ 12 เรื่องภาษีเงินได้ มาถือปฏิบัติก่อนบังคับใช้:กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. งานนิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต, สาขาการบัญชี, คณะการจัดการและการท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กรรณิการ์ ผิวคำ. (2550). การปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 56 เรื่องการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้ กรณีศึกษา บมจ.เอบีซี. การศึกษาค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาบริหารธุรกิจ, คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จิตาภรณ์ สินจรูญศักดิ์. (2550). ศึกษามูลค่าทางบัญชีและกำไรทางบัญชีในการอธิบายราคาหลักทรัพย์ ของกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ ซึ่งจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วารสารวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 10(2), 14-16.
- พิมพ์ภรณ์ พึ่งบุญพานิชย์. (2555). ประเด็นสำคัญระหว่างมาตรฐานการบัญชี TFRS กับ NPAEs. วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน. วันที่ค้นข้อมูล 26 ธันวาคม 2555, เข้าถึงได้จาก <http://kmctuaccounting.wordpress.com>.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2554). *Financial Reporting Update@The Stock Exchange of Thailand*. วารสารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วันที่ค้นข้อมูล 6 มกราคม 2556, เข้าถึงได้จาก <http://www.sct.or.th>.
- _____. (2556). รายชื่อบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์. วันที่ค้นข้อมูล 26 มกราคม 2556, เข้าถึงได้จาก <http://www.sct.or.th>.
- นาคยา สุนทรเจริญ. (2550). เปรียบเทียบงบการเงินก่อนและหลังการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 56 เรื่องการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้ กรณีศึกษา บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน). การศึกษาค้นคว้าอิสระบัณฑิตวิทยาลัย, สาขาการบัญชี, คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปัญญา สัมฤทธิ์ประดิษฐ์. (2545). การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสามารถ ของกำไรทางบัญชีและมูลค่าตามบัญชี ในการใช้อธิบายราคาหลักทรัพย์หุ้นสามัญ ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์บัญชีดุสิตบัณฑิต, สาขาวิชาการบัญชี, คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วรงค์ดี ทูมมานนท์. (2550). ผลกระทบของการนำนโยบายการบัญชีภาษีเงินได้รอดัดบัญชีมาถือปฏิบัติของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในช่วงปี 2538-2549. *วารสารวิชาชีพบัญชี*, 3(7), 27-47.
- _____. (2552). การบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้รอดัดบัญชี (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ธรรมนิติ เพรส.
- วีรวรรณ ชันอำนันท์. (2553). การศึกษาความสัมพันธ์ของการเปลี่ยนแปลงใน ROA, ROE และ อัตราภาษีที่แท้จริงก่อนและหลังการนำมามาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 56 (IAS 12) ภาษีเงินได้ เข้ามาใช้กับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยพิจารณาในกลุ่ม สินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มบริการ และกลุ่มเทคโนโลยี. การศึกษาดด้วยตนเองบัญชี มหาวิทยาลัย, สาขาการบัญชี, คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. (2552). *แม่บทการบัญชี*. กรุงเทพฯ: สภาวิชาชีพบัญชีใน พระบรมราชูปถัมภ์.
- _____. (2552ก). *มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 1 เรื่อง การนำเสนองบการเงิน*. กรุงเทพฯ: สภา วิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์.
- _____. (2552ข). *มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 12 เรื่องภาษีเงินได้*. กรุงเทพฯ: สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สุธี คทวนิช. (2554). ผลกระทบและการเตรียมพร้อมรับภาษีเงินได้รอดัดบัญชี. *วารสารนัก บัญชี*, 32(1), 72-87.
- สุธี คทวนิช และกษิติ เกตุสุริยงค์. (2554). ภาษีเงินได้รอดัดบัญชี. *วารสารนักบัญชี*, 31(2), 111-121.
- อรดา อ่องสิทธิ์. (2549). คุณภาพของการเปิดเผยงบการเงิน การจัดการกำไร และความสามารถของ กำไรในการอธิบายราคาหลักทรัพย์. งานนิพนธ์บัญชีมหาวิทยาลัย, สาขาการบัญชี, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อุไรรัตน์ ชูวันกลาง. (2548). การศึกษาความสามารถของรายการภาษีเงินได้รอดัดบัญชีในการใช้ อธิบายราคาหลักทรัพย์ของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. งานนิพนธ์บัญชี มหาวิทยาลัย, สาขาการบัญชี, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Fama, E. F. (1970). Efficient capital markets: A review of theory and empirical work. *Journal of Finance*, 25(2), 383-417.